СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St, Jersey City, N J 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК XC. Ч. 26. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 10-го ЛЮТОГО 1983 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, FEBRUARY 10, 1983 No. 26. VOL. XC.

Надано першу стипендію Торонтонської катедри

Проф. д-р Павло Магочий, Надія Одетт- Дякун і Ігор Бардин.

Торонто, Онт. — Катедра українознавчих студій при Торонтонському університеті встановила першу стипендію Катедри, що її уфундувала Фундація Катедри українознавчих студій. Стипендію нагороджується визначному студентові, який пише докторську дисертацію в будь-якій ділянці українознавчих студій — історії, мови, літератури, мистецтва, політичних наук, економіки, соціології.

Катедра призначила першу нагороду в сумі 3,000 дол. на академічний рік 1982-1983 Надії Одетт-Дякун, докторській кандидатці у відділі слов'янських мов і літератур при Торонтонському університеті. Аспірантка працює над стилістичною аналізою прози Михайла Коцюбинського. Особливо цікавий для науки є її підхід до аналізи, а саме вживання компютора, щоб отримати такі дані, як частотність слів, відношення типів слів до їх ознак і словник мови Коцюбинського. Цю методологію вперше вживається при аналізі праць українського автора й можливо стане зразком для подібної аналізи інших авторів.

Стипендію Катедри українознавчих студій нагороджується щорічно. Аплікації на академічний рік 1983-1984 мусять бути надіслані на адресу Катедри до 1-го квітня.

ШЕВЧЕНКІВСЬКЕ СВЯТО У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

Філядельфія, Па. — Український Конгресовий Комітет — Українська Громада Метрополітальної Філядельфії, Інк., подає до відома, що всегромадське, соборне Святкування роковин Тараса Шевченка відбудеться в неділю, 6-го березня ц.р., о год. 3:30 по полудні в авдиторії УОК Центру, 700 Сідер Рд., Абінгтон, Па. Докладніші інформації будуть подані в оголошеннях.

Проситься українське громадянство до масової участи. Рівночасно Комітет звертається до організацій з проханням не влаштовувати інших імпрез у тому часі.

Відбудеться засідання Комітету в справі голоду в Україні

Савт Бавнд Брук, Н.Дж. — Президія Крайового Громадського Комітету в ЗСА для вшанування пам'яти жертв великого голоду в Україні в 1932-33 роках, в порозумінні з Блаженнішим Митрополитом Мстиславом, скликає ділове засідання Комітету на суботу, 12-го лютого ц.р., год. 11-та точно, до Українського Православного Культурного Центру в Бавнд Бруку, Н. Дж.

В дусі резолюцій основуючих зборів, Президія апелює до тих центральних громадських організацій, які ще не зголосили своїх представників до цього Крайового Громадського Комітету, щоб зробили це негайно і вислали їх з відповідними уповноваженнями на це засідання, а якщо їм неможливо прибути, то слід зголосити їх імена на письмі.

Крім організаційних справ засідання буде в основному присвячене конкретизації плянів діяльности Комітету, тобто змістові й формі вшановування пам'яти жертв голодомору. Голова Комітету, проф. д-р Петро Стерчо, просить всіх референтів Комітету прибути з конкретними плянами праці.

У ЛМКлюбі відбудеться Авторський вечір В. Барагури

Ню Йорк, Н.Й. — З нагоди появи збірки споминів п.з. „Калиновий міст" Володимира Барагури, письменника педагога, журналіста і редактора журналу „Веселка" як і лавреата Літературного Фонду ім. Івана Франка ,книжка якого „Меч і книга" отримала першу нагороду в ділянці літератури для дітей, Літературно-Мистецький Клюб влаштовує у п'ятницю, 11-го лютого ц.р., в годині 7-ій вечора тут у приміщенні цього Клюбу, при 136 Друга авеню Авторський вечір цього письменника.

Володимир Барагура

У програмі цього Вечора — слово про автора скаже ред. Антін Драган; твори В. Барагури прочитають: сам автор, Степан Крижанівський і Тарас М. Грицай. У вокальній частині програми виступить сопрано Віра Черни при музичному супроводі Джеймса Вердіні. Програмою Вечора вестиме Ія Мацюк-Грицай.

Виставляють зразки ранньо-американського народного мистецтва

Ню Йорк, Н.Й. (У.Л.). — Тут, у галерії „Маяна", при 21Е 7-ма вулиця (проти церкви св. Юра), у вівторок, 8-го лютого у вечірніх годинах відбулося відкриття виставки ранньо-американського народного мистецтва, зібраного знавцем і любителем цієї ділянки Наталією Погребінською. Виставка буде відкрита до неділі, 27-го лютого, щоденно, крім понеділків, від 1-ої години по обіді до 6-ої вечора.

Збірка цікава тим, що її власниці вдалося здобути рідкісні для Нюйоркського стейту предмети. В більшості це ужиткові речі,що їх піонери, які прибули з різних країн на цей континент, виробляли за взірцями предметів з країн свого походження, достосовуючи їх до умовин і потреб країни нового поселення. Предмети ці промовляють до відвідувачів своєю безпосередністю і простотою, яка інколи зближає їх до сучасного модерного мистецького стилю. Крім простоти й, сказати б, лякнічности форми, характеризує ці предмети відчуття матеріялу, з якого їх зроблено. Знайдемо там поруч металевих когутів чи орлів, які і оздоблювали дахи будівель і вказували напрям вітру чи погоду, різноманітні вжиткові предмети з дерева чи заліза. Окрему групу становлять тканини, накривала ручної роботи, килими, макети з вовни й бавовни, кошики тощо.

Для українців цікава ця збірка як порівняльний матеріял до нашого народного мистецтва й кустарних вжиткових виробів. Деякі експонати можна буде купити.

Збирання антиків, у тому теж творів народного мистецтва чи й примітивних кустарних ужиткових пред-

(Закінчення на стор. 7)

Іран почав нову офензиву на Ірак

Не зважаючи на запевнення президента Іраку Саддама Гуссейна про те, що Іран не наважується розпочати наступ на іракську провінцію Мізан тому, що вона перетворена на неприступну фортецю, тисячі іранських військ розпочали в понеділок, 7-го лютого, великий наступ на цю провінцію.

Іранське радіо назвало цей наступ найбільшим за всю війну від вересня 1980 року. Тегранське радіо також повідомило про успіхи наступаючих військ: іракська оборона була зламана, наступаючі іранські війська прорвали укріплені лінії противника і зайняли 100 квадратових миль території Іраку та три укріплені позиції в глибині Іраку і „зламали бойову здатність іракської армії" в провінції Мізан, 180 миль на південний схід від Багдаду.

Іракське радіо передало протилежну картину положення на фронті: командування іракської армії підтвердило, що іранські війська намагалися вступити в провінцію Мізан біля міста Факеґ, але іракські війська розбили дві дивізії іранців, вбили 6,892 іранських вояків, забрали велику кількість іранських полонених.

Іракське повідомлення також говорить, що іракське військове летунство, яке переважає іранське кількісно і якісно, завдало великих матеріяльних і людських втрат іранським наступаючим військам, особливо танкам.

Такі суперечливі повідомлення не можна було перевірити, бо жадна із воюючих сторін не допускає кореспондентів на поле бою.

Західні спеціялісти говорять, що війна між Іраном і Іраком вступила у свою нову, можливо вирішальну фазу.

Цей іранський наступ, який є четвертим від минулого липня і найбільшим, був названий речником іранського парляменту Гоятолісламом Гашемі Рафсанжамі як вирішальний в цій війні.

Аркадій Шевченко розповідає про Брежнєва

Торонто, Онт. — Аркадій Шевченко, колишній високий совєтський представник в ОН, який рішив „вибрати волю", сказав, що ще в 1977 році, коли він говорив з Брежновим в Москві, совєтський провідник „виглядав і поводився як живий труп".

Шевченко промовляв тут до групи канадських підприємців у четвер, 3-го лютого ц.р.

„Брежнєв, який мав проблеми із серцем, легенями і горлом, був безпомічним інвалідом, живим трупом, нездібним вдержувати контролю", — говорив Шевченко. „Навіть його пам'ять не функціонувала правильно і всі совєтські вельможі бачили, що він залишився лише символом влади".

„Саме тоді, — говорив колишній дорадник А. Громика, Юрій Андропов почав свої маніпуляції як шеф КҐБ для зайняття становища Брежнєва".

Після смерти Брежнєва минулого листопада Андропов поспішно почав використовувати своє сильне становище і прихиляти для себе впливових членів Політбюра.

„Захід стоїть тепер в обличчі дійсно сильної людини в Кремлі, який не завагається перед нічим, щоб добитися користей для Москви. Він сильно вірить в перемогу комунізму".

Шевченко висловив признання президентові Рональдові Реґенові за відкрите ствердження щодо совєтської мілітарної розбудови за останнє десятиріччя, додаючи, що Реґен повинен далі вести переговори в справі зредукування нуклеарної зброї. Він твердив, що совєти будуть використовувати всі можливості для поширення свого панування, але не будуть уживати атомової зброї. „Вони (совєти) є загарбниками, але не божевільними", — закінчив Шевченко.

ВИМАГАЮТЬ РЕЗИҐНАЦІЇ А. ШАРОНА

Єрусалим, Ізраїль. — Спеціяльна державна комісія розслідування причетности ізраїльських високих офіційних осіб до масового вбивства палестинського цивільного населення в Бейруті у вересні минулого року заявила у вівторок, 8-го лютого, що ізраїльські високі військові та цивільі лідери несуть „посередню відповідальність" за масове вбивство палестинцлів ліванською християнською фалянґістською міліцією.

Комісія під головуванням головного судді верховного суду Ізраїля рекомендувала резиґнацію або звільнення міністра оборони Ізраїля Арієля Шарона.

Три старші генерали також були визнані винними. Комісія рекомендувала, щоб генерала Амоса Ярона, командира дивізії в ра-; йоні Бейруту, зняти з його посади командуючого щонайменше на три роки, директора військової розвідки генерала Єгошуа Саґаят зняти з його посту. Рапорт комісії називає винним такои начальника штабу генерала Рафаеля Ейтана, але тому, що він у квітні цього року іде на пенсію, то нема практичної потреби давати якісь рекомендації.

Звіт комісії, яка розслідувала цю справу чотири місяці, обвинувачує також прем'єр-міністра Менахема Беґіна, міністра закордонних справ Їцака Шаміра та інших офіційних осіб та критикує різні недоліки в координації та зв'язку в кабінеті міністрів і армії Ізраїля. Ці недоліки, стверджує рапорт комісії, привели до фальшивих інформацій та бездіяльности в той час, як фалянґісти були в таборах палестинських біженців Сабра і Шаріля.

Звіт на 55,000 слів викликав політичну бурю у фракційному коаліційному уряді Беґіна. Головні члени національної релігійної партії поставили вимогу резиґнації Шарона як умову дальшого перебування в коаліції. Шарон відмовився зрезиґнувати і вимагав, щоб названих офіцерів відзначили, а не звільняли. Уряд зібрався на спеціяльне засідання для обговорення звіту. Більшість міністрів згідні з висновками і рекомендаціями комісії, але Беґін, як повідомляють є проти звільнення Шарона.

Звіт і його політичні наслідки можуть мати далекосяжні впливи на ситуацію на Близькому Сході, особливо на відносини між ЗСА та Ізраїлем.

Звіт також пригадує жидівський історичний погляд на жидівські погроми в минулому. Комісія у своїй доповіді заявляє: „Думка жидівського народу завжди була такою, що відповідальність за подібні вчинки паде не тільки на тих, що робили бунти і чинили звірства, але також на тих, хто був відповідальний за безпеку і громадський порядок, хто міг би попередити безпорядки, але не виконав своїх обов'язків у цьому відношенні".

В Америці

СЕНАТОР РОБЕРТ ДОЛ має на меті запропонувати законодавство у Конгресі, згідно з яким буде створено розподільчу систему для надвишків фармерських продуктів. Ці продукти є власністю Уряду і цей надвишок будуть розподіляти поміж харитативні організаціїл для роздачі бідним, як теж даватимуть у т. зв. „зупові кухні" та в „банки їжі", звідки ця їжа потраплятиме до бідних і потребуючих. Досі, зберігаючи велетенські кількості надмірних харчових продуктів, Уряд платить за переховування їх більйони долярів. За пляном сенатора, кошти для Уряду не збільшаться, а зменшаться, бо сама програма роздачі, хоч і досить коштовна, не перевищуватиме коштів переховування надвишки зерна, сиру, сухого молока і ясць, чи масла та інших харчів. Це також, — каже сенатор, — буде полегшою для фармерів, коли їхні продукти з'їдатимуться замість стояти по зсипаних зернових елеваторах чи в різних холодільниках, як це є з маслом. Такий ужиток надвишків їжі також підніме ціни на фармерські продукти, ціни, які досі дуже низькі, з чого незадоволені фармери.

АДМІНІСТРАЦІЯ ПРЕЗИДЕНТА Роналда Реґена має в пляні висилати надвишку масла до Совєтського Союзу в заміну за метал нікель, і про це тепер ведуться інтенсивні переговори поміж обома сторонами. Така заміна дуже промовляє до американської сторони, бо поперше, ЗСА дістануть рідкісний метал замість надміру масла, яке треба переховувати по холодільнях, що коштує чимало мільйонів долярів Урядові,а подруге — в додаток Америка „зробить щілину" в дуже прибутковому ринку збуту масла з Европи до СССР. Урядовці з відомств американської закордонної торгівлі не криються з тим, що вони цим продажем масла совєтам „покарають" европейців за те, що европейські уряди дають субсидії для свого сільськогосподарського експорту.

ЩО ВАЖЛИВІШЕ, ЧИ обов'язок чесности — виявлення правди, чи обов'язок довір'я-дотримання таємниці? Цими питаннями займалася статутова комісія Американської адвокатської асоціяції, розглядаючи можливість усучаснення свого кодексу етики, і вирішила зберегти засаду довірочности, а не вводити „правдивість". Справа в тому, що перед правниками стояло і стоїть постійно питання, чи тримати в секреті злочини клієнта, чи в деяких випадках виявляти ці секрети, якщо добро справи і правда цього вимагали б. Бо часом, — кажуть прихильники такої нової настанови в етиці правників, — обов'язки правдивости є вищі за обов'язки довірочности, всього того, що передано таємно для збереження в секреті. Одначе ця справа не пройшла. Асоціяція привників проголосувала 7-го лютого голосами 207 проти 129 в Ню Орлінсі, Луїзіяна, проти такої настанови, що правник може виявляти „великі фінансові обмани" чи інші подібні переступи (які були вчинені попередньо, чи які навіть тривають і триватимуть в суді). „Вдарити на сполох" правникові дозволяється тільки тоді, коли він втаємничений у намір його клієнта когось убити або нанести каліцтво. Справа „конфіденціяльности" стосується тільки т. зв. злочинів „білокомірцевих", тобто різних фінансових ошуканств, а не звичайних кримінальних переступів.

ПРЕЗИДЕНТ РЕҐЕН відкинув пропозицію відмовитися від підвищення податку на ґазоліну,і податки на дізель та на бензину вже збільшаться у квітні з теперішніх 5 центів до 9 центів, не зважаючи на страйк „незалежних водіїв" тягарових автомашин, який тепер триває. Страйкуючих гостро осудив Президент через насильства, які мають місце під час цього страйку, що розпочавася майже два тижні тому. Страйк триватиме ще з тиждень, як кажуть речники страйкарів. Крім підвишки податку на бензину страйкарі протестують проти нового податку від ваги перевезених тягарів цими великими тягарівками. Президент Реґен погодився цей податок розкласти на наступні 30 місяців, щоб таки піти дещо назустріч страйкуючим.

„Бо любов не знає меж..."

Джерзі Сиrі, Н.Дж. (Т. Кардашенець). — Навіть у „Свободі", до якої хто-хто тільки не завітав з різних закутків земної кулі, мабуть, не довелося ще почути такої романтичної розповіді, як це трапилося, коли прийшли сюди герої надзвичайної історії — Оксана Козак-Бурбелла, Іван Роберт Бурбелла й мати Івана Меріон Бурбелла.

І полилася розповідь, наповнена ґамою людських почувань і переживань, почавши від несподіваної радости ,через чекання, тривогу, сумніви і надії, до щасливого епілогу.

Було це влітку 1979 року. Меріон Бурбелла зі своїм сином Іваном поїхала з ЗСА в Україну, щоб відвідати своїх рідних. У Львові, щоб привітати заокеанських гостей, на привітальний обід зібралися чотири покоління родини Бурбеллів, 38 осіб. Обід влаштували у хаті далекої рідні Бурбеллів, родини Козаків, що мають сина Романа і дочку Оксану. Коли Іван побачив Оксану, промайнула у нього думка: „Це—моя дівчина"...В ту хвилину вирішив він, цю думку здійснити, всупереч усім перешкодам.А цих останніх—не передбачав він,—було чимало. Почавши хоч би від мови: треба ж з дівчиною порозумітися, а Іван, який походить вже з другого покоління українців, народжених в ЗСА, знав лише кілька слів по-українському, ну, а Оксана — не більше по-англійськи. Та це ще півбіди, кохання не зупиняється перед перешкодами, а ще й тоді, коли закоханий був відзначений президентом країни його народження за відвагу (як сержант у в'єтнамській війні). Але, якщо й пощастить з дівчиною, як добитися дозволу на шлюб і на її виїзд з України від совєтської влади?

Іван і Оксана Бурбелли та Меріон Бурбелла.

Повернувшися в кінці літа до ЗСА, Іван Бурбелла не гаяв часу. Знайшовши перекладача, він почав з його допомогою переписуватися з Оксаною. І так літали листи з Америки до Львова, а звідти сюди. Аж ось у жовтні 1980 року Іван освідчився дівчині. Відповідь прийшла не зразу. Минули три довгі місяці. Одного чудового дня почула М. Бурбелла від сина: „Оксана погодилася!" — Це вперше дізналася вона про переписку поміж молодими людьми, бо Іван тримав все в таємниці. Дізналася, що Оксана („люба українська зірочка", як вона її називає) погодилася стати подругою життя її сина. А що ж вже радости було! „Все своє життя я віддала Церкві і українцям. А оце Господь мене винагородив!" — сказала вона.

У той час, як мати пірнула з головою у приготування до шлюбу, Іван окрилений згодою Оксани, з неменшим завзяттям почав виробляти документи, що потрібні тут, і там, в Україні, в тому й дозвіл на шлюб А їх було й було... Нарешті — все готове. Іван і його хресний батько Володимир Бурбелла відлетіли 15-го липня 1981 року в Україну, де наступного дня у Львові

(Закінчення на стор. 7)

„ЗАПОРОЖЕЦЬ" В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк, Н. Й. — У неділю, 20-го лютого 1983 року, о годині 3-ій по полудні, тут в школі Фешин Індастріс, при 225 Захід 24-та вул., відбудеться вистава „Запорожець за Дунаєм". Квитки по 12, 8, 5 долярів можна придбати в „Арці". і в „Сурмі".

У світі

ЛЄХ ВАЛЕНСА, ЯКИЙ був лідером забороненої тепер профспілки „Солідарність", отримав виклик до військового прокуратора у Варшаві. Речник родини Валенси сказав репортерам, що Валенса зігнорував виклик тому, що він був непідписаний, а тому незаконний. Валенсу вже кілька разів викликали до прокуратури Ґданська. Цей останній виклик, думають кореспонденти, може бути пов'язаний з процесом 12-ох осіб, обвинувачених у створенні нелеґальної радіостанції.

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ повідомив у понеділок, 7-го лютого, що Уряд ЗСА виділив понад 800,000 тонн харчових продуктів і 70,000 долярів на допомогу сотням тисяч біженців з різних країн Африки, яких Ніґерія вислала з країни. Допомога буда розподілена між Беніном і Того, через які проходять основні шляхи повороту на батьківщину багатьох переселених, а також Ґаною, з якої походить найбільше число переселенців.

ЖУРНАЛ „Ю. С. НЮЗ енд Ворлд Ріпорт" в числі за 14 лютого пише, що хоч совєтське телебачення показувало совєтського лідера Юрія Андропова і короля Йорданії Гуссейна в дружній розмові, то в дійсності їх розмові не бракувало недипломатичних слів під час відвідин королем Москви в грудні минулого року. Андропов сказав королеві, що, якщо він приєднається до ініціятиви президента Роналда Реґена про мир на Близькому Сході — яка не може мати успіху без участі Йорданії — то він опиниться в серйозних труднощах. Наляканий король міг тільки відповісти запитанням: „Чи це погроза?" Одначе зустріч закінчилася без пояснення Андропова значення його перестороги.

ПАРТИТУРА ПЕРШОЇ симфонії Моцарта, написаної, коли композиторові було 9 років, була утотожнена міжнародними музичними експертами. Рукопис знайшли в пивниці в Данії 40 років тому, але дослідження провели щойно недавно. Експерти визначають дату написання 1764 або 1765 рік у Лондоні. Це була єдина симфонія Моцарта, написана в А мінор.

В ЧИСЛІ ЗА 14-ГО лютого 1983 року журнал ,Ю.С.Нюз енд Ворлд Ріпорт" пише, що, не зважаючи на поради міністра оборони Ізраїля Шарона, ізраїльський уряд вирішив не атакувати нових совєтських ракет типу САМ-5 розташованих у Сирії. Кілька тижнів тому Шарон закликав до превентивного удару, щоб знищити цю ракетну систему перед тим, як прийдуть 1,200 совєтських військових спеціялістів для її обслуговування. Але уряд Беґіна вирішив стриматися від удару, вважаючи, що такий крок мігби погіршити і так напружені відносини із ЗСА. Крім того, ізраїльські експерти вважають, що ракети типу САМ-5 розраховані більше на повільні висотні літаки, і не представляють загрози ізраїльським швидкісним маневруючим бомбардувальникам-винищувачам.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members $1.25 a month. Change of address — $1.00. Make check or money orders payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:

"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $1.25 місячно. За кожну зміну адреси - $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Право страйку і злочин

Одним з найбільших осягів робітничого руху у новітніх часах було признання робітникам права страйкувати і страйком добиватися певних поступок. У комуністичних країнах, де не існує свободи людини, не існує примітивних людських і громадянських прав, не існує також робітничого права страйку. Але в усіх західних демократичних країн робітничі спілки мають це право, воно застережене в усіх колективних договорах праці. Найчастіше робітничі страйки кінчаються або у безпосередніх переговорах між працедавцями і працівниками, або за посередництвом арбітражу. Але дуже часто страйки виявляються двосічною зброєю: вони доводять до банкрутства даний варстат праці (працедавця) і до втрати праці страйкуючих робітників. Така сумна — трагічна — доля зустріла кілька найкращих нюйоркських газет з „Нюйорк Геральд Трибюном" на чолі, коли газета в наслідок затяжного страйку втратила найбільше джерело свого прибутку — платні оголошення, і не могла відзискати всіх давніх передплатників і покупців та мусіла припинити своє існування. За урядування вже президента Реґена, вибухнув „дикий", бо судово заборонений, страйк інспекторів летунського руху. Реґен поставив страйкарям ультиматум — або вернутися до праці, або втратити працю. Страйкарі не послухали, всім їм дали на письмі звільнення з праці, їхню працю виконували частково військові інспектори руху вишколені службовики летунських компаній. Чудом не було ніякого нещасливого випадку, рух був сяк-так нормальний і страйкарі програли на цілій лінії.

Тепер маємо подібне діло з так званою „незалежною" робітничою спілкою вантажних водіїв. Ці водії — силою 100,000 осіб — мають окрему спілку, що проголосила страйк у протесті проти закону, який наклав додатковий податок по 5 центів від ґальону газоліни на направу доріг, нищених головно такими рухомими велетнями на вісьмох колесах. Друга, вдвоє численніша спілка вантажних водіїв, до страйку не приєдналася. Страйкарі почали стосувати терор супроти нестрайкуючих: згинув уже один водій, ранених більше сотні осіб, десятки вантажних авт понищені. Стрінувшись з загальним засудом збоку публічної опінії та керівників робітничого руху, страйкарі хотіли вже закінчити страйк, коби „зберегти обличчя", і тому запропонували, щоб усі згадані водії вантажних авт, також із тієї другої спілки, перевели одноденний протестаційний страйк. Цю вимогу відкинено, а сам президент Реґен виголосив різку промову проти методи добиватися шантажем зміни закону. „Це був би найгірший прецедент, що я його зробив би, якщо б піддався теророві безвідповідальних осіб і погодився на відкликання обов'язуючого закону, що йому вони не хочуть повинуватися".

Коли писані ці рядки — страйк ще існує, але це тільки питання часу — днів чи годин, щоби він закінчився повною невдачею, принісши тільки горе родині вбитого молодого робітника та покаліченим робітникам.

Страйк, як засіб боротьби за покращання робітничої долі, коли діло йде про несовісного егоїстичного працедавця, — це засіб справедливий. Засіб, хоч прикрий, але доцільний. Проте не вільно зловживати тим засобом і не вільно перетягати струни. Робітники — такі самі громадяни країни, як і всі інші, і вони мають повинуватися законам і старатися за зміну законодавства леґальними, дозволеними Конституцією засобами, як усі їхні співгромадяни, чоловіки, жінки, молодь, всіх рас, етнічних груп і кожного віку. Виломлюватися з існуючого суспільного ладу і пробувати терором добиватися зміни закону — це глупо і злочинно. В даному випадку треба дивуватися проводові цієї робітничої спілки, який забув, що Президентом Америки є Роналд Реґен. Страйкуючі водії забули прецедент з інспекторами летунського руху. Вони могли згори знати із певністю, що їхній страйк закінчиться невдачею — із шкодою для доброго імени американського робітництва, із шкодою для них самих та з трагедією невинно пошкодованих їхніх робітничих колеґ. Але правдою є, що добрі приклади рідко стрічають наслідувачів, — зате погані повторюються без ніякої користи будь-кому.

ВАТИКАН ПОВІДОМИВ У НЕДІЛЮ, 6-го лютого, про плян наступної поїздки Папи Івана Павла II до 7-ох країн Центральної Америки. Папа відвідає Коста Ріку, Нікараґуа, Панаму, Ель Сальвадор, Ґуатемалю, Гондурас і Беліз. В Сан Хозе, столиці Пуерто Ріко, Папа зустрінеться з єпископами Центральної Америки, які будуть у цьому місті на єпископській конференції.

О. Зеленецький

РОЗДОРІЖЖЯ БЕЗКОНЦЕПЦІЙНОСТИ

До проблеми американської політики супроти СССР

Надії на те, що за сучасної адміністрації президента Реґена в ЗСА оформиться політична концепція боротьби з совєтсько-російським імперіялізмом, єдина концепція не мілітарного, а наступально-політичного характеру, стають щораз менше реальними. Минуло вже ось половина часу каденції президента Реґена, але дотепер, поза деякими теплішими висловами симпатії до таких чи інших визвольних національних спротивів у СССР та в сателітних країнах, — не можна завважити оформлення якоїсь ясної політичної концепції, яка брала б у тактиці боротьби з Совєтським Союзом під увагу національно-визвольні рухи в СССР.

Навпаки, чимало останніх подій у ЗСА вказують на те, що в Державному департаменті підігріваються старі концепції боротьби з комунізмом („хрестоносний похід" проти світового комунізму), а то й нормалізація стосунків з СССР. Хоч американці мали вже давно нагоду переконатися на прикладі Югославії чи Китаю, що, якщо і існує якась небезпека комунізму, то існує вона лише з боку російсько-совєтського, тісно пов'язаного з історичними традиціями російського імперіялізму.

Таким чином американська політика супроти СССР і далі залишається політикою безконцепційности.

Вона й далі побудована на механічно-мілітарній концепції дозброювання і то великою мірою — атомового дозброювання, що викликає страх навіть серед американського населення, як і дає мирно-пропагандивні атути в руки СССР. До того ж концепція американської політики супроти СССР, побудованої виключно на базі мілітарної переваги, викликає широкий спротив в Західній Европі, а також серед великої частини американського політичного світу, як і тиск на американський Уряд, щоб він пішов на совєтські пропозиції щодо обмеження озброєнь. На практиці це означатиме повернення на старі шляхи переговорів з СССР, з чого, як свідчить минуле, користає завжди лише СССР.

Спільний фронт

Протягом останнього часу можна було спостерігати деяку ініціятиву різних приватних американських кіл, які зацікавилися національною проблематикою в совєтському бльоці і допомагали національно-визвольним силам на еміґрації. Проте дуже швидко ці американські приватні кола опинилися під важким обстрілом різних темних сил; що хоч і діяли з різних мотивів, проте всі прагнули ліквідації невигідних для них починів.

В Мюнхені, наприклад, від деякого часу діяла американська організація „Вестерн Голс", чи пак її европейське відділення під керівництвом д-ра Сітка, яке почало підтримувати насамперед ініціятиву деяких українських і польських кіл щодо спільного польсько-українського фронту боротьби. Европейський відділ „Вестерн Голс" видав навіть брошуру Владислава Локетка, що стала своєрідною політичною концепцією спільного фронту поляків та українців у боротьбі за розвал СССР.

Ця концепція згодом стала базою для двох симпозіюмів, скликаних польським діячем нової еміґрації о. проф. д-ром Блахніцьким у Німецькій Федеративній республіці й утворення „Християнської служби визволення народів Східньої Европи". За це заатакували о. Блахніцького не лише в Польщі, а й з інших, західніх, боків. Водночас пішли широкі заходи з метою припинити дальшу діяльність европейського „Вестерн Голс" у тому напрямі.

Різні середовища, в тому насамперед російська еміґрація в ЗСА, і зокрема один із нових перебіжчиків на Захід, колишній високий офіцер КҐБ, який тепер дуже активізувався на російській еміґраційному фронті, знайшли можливість переконати президента „Вестерн Голс" у Вашингтоні, конгресмена МекДоналда в тому, що прихильне ставлення европейського відділу цієї організації шкідливе для фронту боротьби з „комунізмом" в СССР, шкідливе для ЗСА, що повинні підтримувати „спільний фронт" боротьби усіх народів, очевидно з росіянами на чолі. Немає сумніву, що велику активність у напрямі ліквідації такого небезпечного для „єдности Росії" фронту боротьби українців та поляків проявив і Національно-Трудовий Союз (НТС), російська організація з осідком у Франкфурті, вона втішається протекцією різних американських кіл і поставила собі за завдання створення т. зв. „російського комонвелту". Вже від років вона популяризує необхідність затримати єдність „Росії", очевидно ніби демократичної.

„Непередрішенство"

Можна думати, що великий вплив на припинення діяльности европейського відділу „Вестерн Голс" у напрямі підтримки національно-визвольних сил поневолених Москвою народів мав і Державний департамент у Вашингтоні. В цій установі і далі мають перевагу люди, які уважають за

(Закінчення на стор. 8)

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Концерт української камерної музики в УІА

Оці інструментальні концерти нашої рідної музики, які в дальшому цього року продовжуються в Українськім Інституті Америки (УІА) — це велика мистецька рідкість не тільки в діяспорі всієї нашої еміґрації, але, через ворожу окупацію, навіть в омріяній Україні. Тому в журливому обуренні не можна було надивуватись удосталь, чому 16-го січня ц. р. було таке мале число слухачів і зволічників національної культури на цьому незвичайному, духовому празникові, на якому виведено репрезентативні, невідомі і невиконувані композиції українських, визначніших музикотворців. З оправданим острахом можна стверджувати, що наше суспільство зачинає попадати в якийсь повільний, культурно-мистецький занік зацікавлення рідною і такою вагомою ділянкою духовости, як музика. Адже навіть для інтелігентної і не зовсім музикальної людини голосне ствердження: „Я мав нагоду і приємність почути чельову Сонату Барвінського", принесе більше почести й індивідуального вивищення, як балачка про телебачення чи „забивання часу в барі. А воно варта навіть, щоб цю музику почули і наші інші більші скупчення.

Коли ж бо кілька місяців тому, в Янґтавні, Ореґон, на відкритті нового Мистецького центру ці ж самі мистці-інструменталісти, тріо „Калина" потрапили захопити неукраїнську публіку, то дуже дивно, що ці самі виконавці не всилі стягнути бодай понад сотню людей до власного Інституту. Добре, що хоч слухачі не-українці ратували, до деякої міри, непростиму відсутність нашої публіки.

Початок програми творили дві невеличкі, блискучі композиції В. Косенка в формі тріо „Драматичний етюд" та „Інтродукція і пролог", створені, як музична ілюстрація до п'єси І. Кочерги „Фея гіркого мигдалю", у виконанні скрипальки Г. Стрілець, чсліста Н. Цибрівського та піяніста Т. Гринькова. Ці перші речі наші інструменталісти виконали зразу з повним розмахом і переконливістю. Ці не довгі, епізодичні композиції полонили слухачів уже на самому початку імпресії безпосередністю та щирістю їхнього талановитого творця. Шкода тільки, що вони такі короткі.

У кожного хто вибирався на концерт, в першій мірі було на думці почути вагомий твір нашого незабутнього В. Барвінського, тричастинну „Сонату для віолончелі і фортепіяну" цісмоль. Це навіть на світову скалю, довжелезна, понад півгодинна оригінальна композиція, сповнена притаманного музикотворцеві повноцінного ліризму і чутливости. Соната ця, не пов'язана з нашими народнописенними елементами, оперта на постійних модуляціях, це задушевна, інструментальна лірико-патетична розповідь композитора. Виконання її навіть, як на перший раз, було віртуозне і блискуче. Цибрівський опанував цей нелеґкий твір уповні. Його гарний і темпераментний тон, крім, може, одного не зовсім певного, горішнього, низхідного пасажу, звучав самопевно і потужно. Привертали до себе увагу чисті фляжіолети. Т. Гриньків — не тільки першорядний піяніст, але і виїмково спосібний ансамбліст, становить душу тріо „Калина". В цьому сонатному дуєті він був справжнім майстром. Його темперамент, лірична лінія наспівности та акцентована ритмічність були всюди панівними. Гарячим побажанням було б тільки, щоб ми цю сонату почули ще більше разів.

А якщо мова про сприймання композиції слухачем, то завдання це вимагає значно більшої, як звичайно уваги і зосередження. Тут бо музика, саме через свої часті модуляції не входить так легко і просто у схоплення навіть музикальної людини. Тому потрібна напруженість зосередження, щоб могти проникнути цілісність музичної ідеї у цьому знаменитому творі.

Закінчувало цей музичний пополудень, почуте вже торік преґарне, зворушливе і незабутнє „Тріо е-моль" Н. Нижанківського. Очевидно, що композиція влежалася" і „ввійшла в кров" наших інструменталістів, тому виведення було ще більше переконливе своєю зіґраністю, вервою і переданням найглибших думок та інтенцій композитора. Тоді, коли речі Стеценка і Барвінського не мали тут ближчого відношення до українського фольклору, то „Тріо" Нижанківського сяє своєю безпосередньою народністю.

Шанувальники музики очікують дальших концертів.

Теодор Терен-Юськів

КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА в Еспанії заявила про свою рішучу поставу проти пославлення закону про аборти і тим самим виступила проти соціялістичного уряду, який узаконив аборти. Еспанські єпископи в гострій заяві, виданій в суботу, 5-го лютого, говорять, що дозвіл абортів є „у вищій мірі несправедливий і цілковито неприйнятний" що це у всіх випадках є вбивство.

Володимир Жила

НА ГОСТИННІЙ КАНАДСЬКІЙ ЗЕМЛІ

Михайло Іванчук, „Pioneer Profiles: Ukrainian Settlers in Manitoba. Вид. Михайла Іванчука, Вінніпег", 1981, 290 сторінок

Рецензована праця складається із п'ятох розділів, присвячених історії українського поселення в Канаді. В книзі зібрано великий фактичний матеріял, що має першорядне довідкове значення. Автор не подає тут своїх обширних пояснень чи інтерпретацій. Історію поселення розповідають самі поселенці, бо книга „Профілі піонерів" — це, модні сьогодні, записи усної історії,зібрані автором у формі інтерв'ю численних поселенців і їхніх дітей. Розповіді автор записував на стрічку протягом років й згодом переклав на англійську мову, зберігаючи при тому їхню автентичність. Як він сам стверджує у передмові,деякі речення у книзі звучать дещо кострубато з мовного боку, але зате у них повністю збережено хід думки й опис життя поселенців.

Автор книги Михайло Іванчук, народився в сім'ї українських поселенців-піонерів Манітоби. По професії Іванчук вчитель. Учився у Детройтському міському коледжі (сьогодні Вейнський стейтовий університет, у Веслі коледжі) сьогодні Вінніпезький університет і в Манітобському університеті. Під час війни служив у канадській авіяції, а згодом працював інспектором у Роблині, Кармані й в Вінніпезі. 1980 року отримав почесний докторський диплом у Вінніпезькому університеті за його заслуги в ділянках освіти й історії українсько-канадського суспільства в Манітобі. Опріч рецензованої книги, Іванчук є автором таких праць про українців в Манітобі: „Історія українських поселень в районі Гімлі", Vita: A Ukrainian Community" (серія із трьох книжок) і „Spruce, Swamp and Stone: A History of the Pioneer Ukrainian Settlements in the Gimli Area". Отже, у автора широке знання історії українських поселень, багатий досвід у збиранні матеріялів та добре вміння доцільно їх використати.

Книгу Михайло Іванчук відкриває розділом „Українські піонери 1891-1899", що складається із п'ятох коротких підрозділів. Ось назви цих підрозділів: „Ті що промощували шлях", „Перші поселенці Дак Маунтенс" „Поселенці південних Райдінґ Маунтенс", „Піонерські дні в повіті Стюартбирн", „Перші дні в Плезант Гом". Автор виділяє цікаві теми, на які читачеві слід звернути особливу увагу. Це, насамперед, причини еміґрації, виїзд з рідного краю, чуже оточення, трудноші поселення, будування нового життя тощо. Заслуговують схвалення зформульовані поселенцями питання поведінки в новому оточенні, які дають нам сьогодні можливість краще вивчити й зрозуміти цей період та „перекинути місток" від минулого до сучасного. В деяких інтерв'ю помічаємо тенденцію до спрощення та шаблону, які слід уникати, щоб зробити зауваження більш емоційними та більш цікавими. Адже автор сам стверджує, що оформив „Профілі піонерів" на вимогу молодого покоління, яке проявляє чимраз очевидніше зацікавлення історією перших українських поселенців.

Другий розділ „Групові поселення 1900-1910" складається також із п'ятох підрозділів. Автор цілком доречно орієнтує читача на розгляд життя на поселеннях, щоб краще зрозуміти його історію та уникнути безпредметних і надуманих тем. Тут стисло й ясно викладено все відоме й усталене, як також маловідоме в історичному розвитку поселення. Достатньо вмотивовано й те, що в роки 1900-1910 приїзд українців до Манітоби сильно збільшився. Наші поселенці почали поселятися групами та створили в Манітобі два великі райони поселень південно-західній і південно-східній.

Розділ третій — присвячений вчителям-піонерам — багатий на цінний матеріял. Порівняно з попередніми розділами тут уся увага звернена на одну проблему, а саме, на школу й виховання молодого покоління. Знаходимо тут також стислий біографічний матеріял визначніших вчителів, що своєю працею причинилися до росту української групи та запевнили їй добре майбутнє.

Розділ четвертий охоплює інші зайняття наших поселенців, як наприклад: торгівлю, молочарство, лісорозробку, млинарство, вигодовування худоби тощо. Ці зайняття не були основними зайняттями наших людей. Гірко відчуваючи брак досвіду й потрібного капіталу, підприємства наших поселенців були незначними. Однак, вони існували й згодом склали можливість дітям піонерів взятися за щось більше й важливіше.

Останній п'ятий розділ, присвячений періодові 1910-1914, відзначує помітні зміни в системі наших піонерських поселень та в психології поселенців. У той час прибували до Канади вже молоді люди, які мали знання, розуміли краще причи-

(Закінчення на стор. 8)

Петро Стерчо

АВГУСТИН КИРИЛО ШТЕФАН

(В 90-ліття життя і 65-річчя на службі народу)

III.

Подібна драматична сцена відбулася у кожній іншій клясі; усі ми навіть не збагнули, коли вже з рушницями в руках почали нашвидку вправи на подвір'ї дотогочасного будинку т. зв. Масариковї школи у Сваляві й стали в ряди „Карпатської Січі". Дівчата разом із хлоп'цями! І так почалася наша епопея під командою сотника М. Климченка й окружного команданта „Карпатської Січі" у Сваляві поручника Юрка Шпильки. З нами відступали пішки й наші професори, зокрема Валерій Горбачевський із своєю дружиною Лідією, проф. Іван Грухлий із своєю дружиною Катериною, Леонід Мосендз, Іванна Гірна та інші. Проходили ми й через рідне село А. Штефана Порошково, де гарнізон „Карпатської Січі" ще підкріпив нас гарячою зупою, а далі шлях — на Перечин, Дубриничі, Велике Березне, Сіна й Кам'яниця над Цирокою на Пряшівщині, де словацька „Глинкова Гарда" інтернувала нас; але по кількох тижнях відправлено нас до Братислави, де просто чудом з'явився наш директор А. Штефан і вже у червні 1939 року розпочав працю відновленої Української Торговельної Академії, щоб дати всім змогу закінчити студії до червня 1940 року. Нелегко було зорганізувати бурси для хлопців, а окремо для дівчат; нелегко було знайти фінансові засоби для оплати професорів, для прохарчування і одягнення студентів... Але наш директор А. Штефан про все це подбав!

Саме в час ліквідації Української Торговельної Академії у Братиславі опинилася Українська Реальна гімназія у Модржанах біля Праги перед загрозою її ліквідації без можливостей для її учнів закінчити студії. Серед учнів цієї гімназії в тому часі було чимало й закарпатців. І, отримавши запрошення, проф. Августин Штефан перебрав пост директора цієї гімназії, щоб її рятувати перед ліквідацією. І, дійсно, як на воєнні часи, йому пощастило наладнати, майже нормальне функціонування гімназії аж до ранньої весни 1945 року, коли перед приходом червоної армії до Праги директор Августин Штефан з великими труднощами евакує гімназію, тобто учнів і професорів, до Авґсбурґу, де вже під американською окупацією розпочинає продовжувати навчання у вивезеній ним українській гімназії. Праця в Українській Реальній гімназії в Авґсбурзі вже влітку 1945 року стала поштовхом до зорганізування української системи шкільництва в українських таборах в американській, британській та французькій зонах Німеччини й Австрії.

Августин Штефан стояв на чолі гімназії в Авґсбурґу аж до квітня 1949 року, коли розпочав процес переїзду до Америки, куди він приїхав із своєю родиною 8-го червня 1949 року до міста Нюарку, Ню Джерзі. Від вересня того року аж до червня 1969 року навчав він латинської та французької мов, як і математики в Дівочій Академії Божої Матері у Стемфорді, Коннектикат, де тоді познайомився був ближче з тодішнім Стемфордським єпископом сл. п. Владикою Амбрози́ем Сенишиним, ЧСВВ.

Професор А. Штефан працював на полі освіти і виховання української молоді понад півсторіччя (точно 51 років), бож і Дівоча Академія у Стемфорді — це середня школа Стемфордської епархії Української Католицької Церкви. Тож багато тисяч української молоді було під його благородним впливом. Вийшовши сам із твердої школи Австро-Угорщини, стосував він також тверді вимоги від підлеглих йому професорів і учнів, бо вважав він, що солідне знання — це найбільший скарб, що його молода українська людина могла для себе здобути. Тому навчальний рівень у школах де він був керівником, завжди був дуже високий. Не інакше підходив він і до шкільної дисципліни! Але чи не один із найважливіших починів А. Штефана в унапрямлюванні закарпатського шкільництва у національно-українське русло, в противаґу до можливостей, які давала москофілам на цілому Закарпатті, — була його поїздка до Львова у травні 1920 року, де він закупив українські підручники для різного рівня карпато-українських шкіл, що проходили саме процес їх відмадяризування, як і творів з української літератури для шкільних і міських бібліотек. А ці підручники, яких було брак, — від „Букваря" для першої кляси до гімназійних підручників з хемії, фізики й математики взялися писати карпато-українські педагоги, на чолі з о. Августином Волошином і проф. Августином Штефаном. У висліді цієї акції чеські шкільні чинники затвердили до вжитку в школах Закарпаття українські підручники, писані, щоправда, т. зв. етимологічним правописом, а не фонетичним.

Визнавши знаменитi кваліфікації проф. А. Штефана, вже в 1920 році його іменовано членом Крайової іспитової комісії для іспитування кандидатів на фахових учителів для учителів середніх шкіл з математики й фізики. Був він членом цієї комісії аж до 1931 року, а з цим і був екзаминатором таких видатних політичних діячів, як сл. п. Юліян Ревай і Андрій Бродій та інші. В 1935 році Міністерство Шкільництва його іменувало таким же членом цілодержавної іспитової Комісії в Празі для екзамінування кандидатів на фахових учителів торговельних шкіл і торговельних академій з математики, комерційної математики й фінансової науки. Від того часу щороку їздив проф. А. Штефан іспитувати професорів чеських, словацьких і німецьких торговельних академій у різних містах довоєнної Чехо-Словаччини.

А. Штефан — політик і державний будівничий

На арену політичної боротьби вступив А. Штефан ще за часів своїх університетських студій у Будапешті. В колеґіюмі св. Емерика в Будапешті, одночасно з А. Штефаном, мешкали ще три українські студенти з Мараморошини: студент медицини Микола Долинай, студент політехніки Сидор Еґрешій та студент права Іван Косей. З інших областей Закарпаття мешкали там такі пізніші відомі діячі, як Василь Сулинчак, Євген Фенцик, брат злопам'ятного Степана Фенцика; Степан Веґшей з ужгородської теології та інші. Власне, чотири перші названі вище, включаючи в тому й Августина Штефана, заснували з себе „Мараморошський Клюб" і в часі посиленої мадяризації говорили між собою все і всюди лише по-українському. Власне, це був один із способів спротиву мадяризації!

(Продовження буде)

ПРОТОКОЛ

30-ої КОНВЕНЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЯКА ВІДБУЛАСЯ В ДНЯХ ВІД 24-го до 28-го ТРАВНЯ 1982 РОКУ У РОЧЕСТЕРІ, Н. Й. У ГОЛІДЕЙ ІНН — ДЖЕНЕСІ ПЛЯЗА.

(11)

Звіт головного радного Миколи Хоманчука

Велика хвиля української еміграції, яка прибула до Америки під кінець сорокових і на початку п'ятдесятих років, зразу почала включатися в громадське життя української спільноти, а в тому також поповняти ряди Українського Народного Союзу, побільшаючи число його членів вдвоє, а майно на багато більше разів. Це ділялося завдяки добрим будівничим, яких УНС мав у попередніх каденціях.

Праця їх, повна посвяти й жертвенности, побуджувала в мене почуття гордости й пошани не тільки до них, але й до тієї найбільше престижної заморської твердини українського народу. Це заохочувало мене до праці, особливо вечорами, на пості секретаря 5-го Відділу УНС в Асторії, Н.Й., організуючи більше як 25 членів річно. Через чотирнадцять років був я членом „Клюбу заслужених союзовців" з винагородою зірок, золотого годинника, а вкінці, як прихильник розбудови УНС, кандидатував на головного радного й на 29-ій Конвенції в Піттсбурґу моє бажання здійснилося.

Користаючи з нагоди писання цього звіту, який буде поміщений в конвенційній книзі, висловлюю щиру подяку всім Шановним Делегаткам і Делеґатам, які оцінили мою працю в ділянці УНС і віддали свої голоси за мою скромну особу й тим чином допомогли мені станути в ряді головних радних українського фінансового бастіону в діяспорі.

Від початків мого членства в УНС я постійно цікавився його життям, а зокрема його успіхами. Тому, коли здобув у Головному Уряді місце радного, я плянував працю на союзовій ниві посилити, як личить доброму й свідомому урядовцеві. Завжди я думав, що коли збільшується число членів і майна в УНС, то повинна пожвавитися праця й репрезентації не тільки членів Екзекутиви, але й головних радних у їх дистриктах. Діється навпаки, від якогось часу почались якісь затіснювання та нічим не вияснені обмеження.

Поминаючи всі, що так скажу, неправильності, я свої завдання сповняв, продовжуючи працю в двох аспектах: 1) На користь УНС і його членів 2) На добро українського народу.

В часі поміж конвенціями, я, як головний радний, кожного року брав активну участь в Річних Нарадах Головного Уряду УНС, які відбувалися в травні на Союзівці, де співпрацював у Фінансовій і Організаційній комісіях, як їх член.

Як радний, був я учасником нарад Головного Уряду УНС, що відбулися у вересні 1978 р. на Союзівці та вислідом яких було створення Спеціяльної Організаційної Комісії й Редакційної Колеґії „Свободи".

За повідомленням Екзекутиви УНС брав я участь у Конґресах Братських Союзів, які відбувалися, звичайно в місяці березні, в Ню Йорку. Кожного року був я запрошений як радний і брав участь в „Союзових Днях", що їх влаштовують Округи Ню Джерзі в Українському Селі — Бавнд Бруку, Йонкерсі, де секретарка 6 Відділу УНС п. М. Кульчицька зуміла у співпраці з Відділом Укр. Бр. Союзу відбути „Союзовий День". Рівнож не завагався я використати запрошення почесного радного п. Запаранюка й відвідав Округу Сиракюз в часі її річних зборів, що справило несподіванку для головного організатора. Своє незадоволення він висловив у неприхильній формі в сторону моєї особи у звіті, який, за згодою головного редактора й членів Екзекутиви, бу поміщений на сторінках „Свободи". Належить згадати, що я не злегковажив запрошень Округ Пенсильванії й щиро вітав членів УНС — гостей бенкету, які за почином радної й голови Округи Відділів Лігай Веллі п. А.Гарас відзначили 85-річчя Батька-Союзу Гарно провів час і на многолюднім пікніку-фестивалі, що його влаштували Відділи УНС Округи Бетлегему, а відбувся він на площах Філядельфійського спортового клюбу „Тризуб". Господар цього „Союзового Дня" п. Степан Гавриш добре подбав, забезпечивши учасників свята гарною мистецькою програмою й смачним буфетом.

За моїм старанням, як радного й голови Ню Йоркської Округи, відзначено в грудні 1978 р. 85-річчя „Свободи" святочним бенкетом і панелем, в якому взяли участь усі редактори „Свободи", англомовного „Українського Тижневика" й журналу „Веселка", включно з виставкою цих видань. Тиматика панелю була дуже гарно опрацьована. Рік пізніше, то є в 1979 р., заходами Комітету Відділів Округи Ню Йорку, який я очолюю, відсвятковано 85-річчя УНСоюзу також бенкетом в готелі Рузвелт з імпозантною програмою, а зокрема з участю оперових співаків і головного промовця, визначного письменника Уласа Самчука, та відзначенням грамотами довголітніх членів по Відділах.

Разом з представниками Головного Уряду УНС і УККА я брав участь у зустрічі з видатними сенаторами й конгресменами, яка відбулася 5-го жовтня 1978 р., у Вашінґтоні з нагоди влаштованого дня під кличем „Оборона прав України і прав українських політичних в'язнів".

На доручення Екзекутиви репрезентував я УНС на ґрадуації учнів Академії св. Юра в Ню Йорку, під час якої вручив для двох кращих студентів стипендії, уфундовані УНСОюзом. Рівнож на прохання Екзекутиви УНС я, як радний і голова Округи Відділів Ню Йорку й Околиці, спонзорував концерт п.Володимира Денисенка з Польщі.

Поруч згаданих функцій, я вже восьмий рік сповняю обов'язки голови Комітету Відділів Округи Ню Йорку і Околиці (34 Відділи). Чотири рази в році переводив організаційні збори, на яких були присутні представники Екзекутиви, які інформували секретарів про фінансовий і організаційний стан УНС та закликали до інтенсивної праці, особливо до оргнізування нових членів. Гарно співпрацюють Відділи з Управою Округи, доказом чого можуть бути фреквенції організаційних зборів, на яких у пересічному бувало присутніх біля 40 представників.

Як голова Округи репрезентував я членів УНС Ню Йорку на святі в Елленвіллі з нагоди 30-річчя виховної праці Спілки Української Молоді Америки та на їх бенкетах, влаштованих з тієї самої нагоди Осередком ім. Мих. Сороки в Асторії й Осередком ім. ген. Т.Чупринки в Ню Йорку. Рівнож, як репрезентант УНС, був я на святочнім обіді 64 Відділу СУА, яким цей Відділ відзначав своє 30-річчя, на урочистій гостині у Владики Василя Лостена з нагоди його ім'янин, та в посадника Ню Йорку в дні 22 січня — проголошення Проклямації Дня Незалежности України.

Крім того, як голова Округи брав я активну участь в Комітеті для вшанування 85-ліття трудолюбивого життя видатного секретаря 204 Відділу УНС д-ра В. Палідвора. Також репрезентував УНС на річних зборах 5 Відділу в Асторії, 361, 204 і 194 Відділів у Ню Йорку, 327 Відділу в Гемпстеді, під час яких складав привіти, прославляючи добре ім'я УНС та заохочуючи присутніх до організування нових членів.

З прикрістю мушу сказати й про те, що Ню Йорська Округа УНСоюзу має, на жаль, кілька неактивних Відділів, Управи яких не цікавляться справами УНС. Таким Відділам треба допомогти, переорганізовуючи їх — або управу, або через сполучення. Це дало б кращі почування членам, а новій управі додало б охоти до розбудови Відділу.

До моєї праці на Союзовому полі належить ще ведення 5 Відділу УНС в Асторії Н.Й., де вже 17 років сповняю обов'язки секретаря. В тому часі придбав 433 члени, а в каденції радного, тобто від 29 Конвенції до днів писання цього звіту, зорганізував 90 нових членів. Завдяки моїй наполегливій організаційній праці цей Відділ належить тепер до найкращих Відділів УНСоюзу Округи Ню Йорку, якого на 30 Конвенції репрезентуватиме трьох делеґатів: голова Відділу ред. Володимир Левенець, мій син Ярослав Хоманчук і пані Стефанія Рудик - рефер. суспільної опіки.

В ділянці суспільно-громадської праці я ніколи не ухилявся від жадних обов'язків. Одинадцятий рік займаю пост касира й фінансового референта в Комітеті Об'єднаних Українсько-Американських Організацій — Відділ УККА в Ню Йорку. В тому секторі присвячую багато часу й праці при підготовці маніфестацій, переведенні збіркових акцій та при влаштовуванні імпрез. Тому з доручення управи КОУАО ввійшов я в члени Крайової Ради УККА й завжди буваю на нарадах цієї установи. В часі підготови III СКВУ, що відбувся в листопаді 1978 р. в Ню Йорку, був я членом Фінансової Комісії й тісно співпрацював з комісіями: підготовки бенкету, концерту й маніфестації в „Обороні прав України", які відбулися в рамках програми III СКВУ й пройшли з повним успіхом.

В кінці свого звіту хочу ще сказати, що раділи ми, коли УНС домінував між усіми нашими установами в діяспорі. Та, на жаль, останніми часами зайшли зміни. УНС зійшов на похилу площу спаду, доказом чого є, що союзові справи занепадають, зокрема в організаційній ділянці. На мою думку це наслідки: необачності, особистих амбіцій і політиканства. Щоденник „Свобода" став плятформою односторонньої пропаґанди, поміщуючи статті до нинішнього дня, які своїм змістом побуджують і посилюють незгоди й ненависть серед членів УНС, при чому деяких членів Головного Уряду обвинувачувано в нарушенні статуту, зламанні присяги, та ще й зраді.

Вважаю, що ці оскарження є безпідставні й появляються у „Свободі" тільки на те, щоб відтяжити совість тих, які на XIII Конґресі УККА демонстраційним опущенням залі нарад спричинили поділ членства УНС на прихильників одного, чи другого політичного угрупування, наслідком чого є великі втрати членів річно.

До вини я не почуваюся, бо діяв одверто, з почуттям доброї думки й завжди бажав єдности й згоди в нашій спільноті. В цій справі писав я письмо до Екзекутиви УНС (ще перед захворінням д-ра І. Флиса) з проханням скликати цілий Уряд на надзвичайні наради, щоби спільно обговорити й наладнати ці незгоди. Виявилося, що всякі заходи й просьби були безуспішні й це довело, що треба було станути на оборону доброго імени УНСоюзу й українського народу, на що я складав присягу з початком моєї каденції на пості головного радного в Головному Уряді Українського Народного Союзу.

Микола Хоманчук у доповненні до свого надрукованого звіту сказав, щок від часу, коли він доручив свій звіт, багато писалося у „Свободі" і англомовному „Українському Тижневику" про льояльність і порушення статуту частиною членів Головного Уряду УНС. Він особисто звертався писемно до Екзекутивного Комітету, щоб привернути спокій між членством, щоб можна було дальше організувати членів до УНСоюзу. Однак, на цього листа він не одержав відповіді, лише читав безпідставні обвинувачення у „Свободі". Його прохання до Екзекутиви, як секретаря, голови Округи та головнго радного, виходило з любови до УНСоюзу так, як і багатьох присутніх тут секретарів та відділових урядовців, які багато праці докладають до того, щоб УНСоюз держати на першому місці в громаді. За понад 20 років своєї праці в УНСоюзі він зорганізував 433 члени. Працює віддано, як секретар 5-го Відділу УНС в Асторії. Є головою Нюйоркської Округи, яку гідно і чесно репрезентує а на всіх громадських святкуваннях виступає як головний радний та ширить добре ім'я УНСоюзу. Свій звіт, у скороченні, сказав теж по-англійськи.

Звіт головного радного Романа Куропася

З великою гордістю і пошаною дякую за можливість служити Вам як головний радний у минулій каденції. Я старався совісно і чесно представляти Вас для добра Українського Народного Союзу.

Моя праця й враження, як головного радного були різні. (Як рівнож працюю вже 11 років для добра УНС). Мав я можливість вповні пізнати багатство нашого Народного Союзу. Його 88-му річницю буття, його багатотисячне членство, його допомога братові, його „Свобода". Бачив тяглість праці, дивлячись на досвід і переживання наших почесних членів, іхню турботу про краще завтра УНС. Мав я можливість пізнати потреби, котрі існували й існують.

Як головний радний, я входив до комісій Молоді, Спорту, Фінансів і Організаційної. Уважаю, що мусять бути оформлені конкретні реалістичні пляни кожною комісією і представлені Конвенції до прийняття і зреалізування. Старання Спеціяльної Організаційної Комісії були доброю спробою для розв'язки нашого організаційного застою.

Зорганізував від 1969 року більше як 130 членів, деякі на високі суми забезпечення.

Я брав активну участь у всіх річних нарадах Головного Уряду, давав свої завваги щодо пекучих проблем відділів, округ, братської та організаційної праці. Багато з моїх зауваг і порад зреалізовано.

Взяв участь у річному Бовлінґ бенкеті, де привітав присутніх від Ради й Екзекутиви.

Брав участь у Вашінґтоні в Дні оборони людських і національних прав України, що її спільно спонзорував УНС і УККА. З великою приємністю треба ствердити, що цей День був дуже успішний для нашої зовнішньої політики. Ця імпреза не була партійна, а був один український нарід, який репрезентував усіх українців. Не було персональної амбіції, коли могутні стіни Капітолю почули наш національний гимн в присутності достойників мужів американського народу.

Мав можливість відвідати і промовити до членів Відділу УНС в Апапка, Флорида, де п. Ковальчук, довголітній голова Відділу, познайомив мене з Українським Селом. Наші сеньори замешкали і збудували церкву і дальше розбудовують цю посілість.

Зорганізував дві дуже успішні подорожі автобусом сеньйорів і молоді на Союзівку. (Дякую паням Ковбасі й Федик за їхню допомогу). Такі поїздки побажані, бо вони поширюють братську працю. З цих поїздок були записані нові члени.

Щорічно вручав стипендії УНС матурантам Рідної Школи в Детройті.

Брав участь у річних зборах Спортового Товариства „Черник", як рівнож у їхньому 30-літтю. Старався кожного року придбати фонди на їхні потреби. За мою каденцію „Черник" одержав 800 дол. від УНС.

Був представником УНС у Мішіґанському Братському Конґресі, як рівнож був стейтовим директором у програмі Братського Комунікатора.

Репрезентував УНС на бенкеті Валентина Мороза, на вечорі Ніни і Святослава Караванських, на 30-літтю Українського Лікарського Товариства, на інтронізації Кир Іннокентія Лотоцького, на відзначенні 30-ліття смерти ген. Тараса Чупринки, на відкритті пластових таборів у Детройті та Іст Четгем.

Заініціювв і з допомогою п. [illegible] зими (Черник), зреалізував перший успішний голф[illegible] турнір УНС. В турнірі взяли участь понад 40 [illegible]унів.

Написав ряд статтей [illegible] осяги нашої молоді у Детройті, які були поміщені у „Свободі" українською та англійською мовами.

Брав участь в панахидах почесного члена Володимира Дідика та інших членів УНС.

Моя загально-громадська діяльність: брав активну участь як заступник голови Організації Батьків і Учителів при Початковій Школі Непорочного Зачаття. Я є довголітнім директором при Кредитівці „Будучність", бувший заступник голови Детройтської Філії АБН, бувший вільний член Управи Спортового Товариства „Черник", бувший директор „Українського Села", будови дому для старших віком.

Політика є частиною життя кожного народу і для політики є форум. Моє становище до XIII Конґресу — уважаю, що рішення Конґресу є безмінне. Я не був і не є а тим, щоб Український Народний Союз виходив із УККА. Творення іншої центральної організації є непотрібне і не бажане. Не користає українська справа, користає наш ворог, котрий працює, щоб розбити наше політичне буття. Уважаю, що УНС, співтворець УККА, має обов'язок служити всім членам. Тому, що немає в статуті точок про політичну діяльність УНС, уважаю, що це треба розглянути. Було б бажане, щоб Статутова Комісія працювала через цілий рік.

Розбудова наших відділів є засаднича. Уважаю, що ця справа є занедбана, живий зв'язок є найбільш ефективний. Як довголітній секретар, я мав можливість пізнати і відчути потреби кожного члена. Старався своїми порадами, знанням і працею служити відділові, окрузі. УНС має добре забезпечення, але деякі секретарі не мають того вишколу, що потрібно продавцеві. В деяких стейтах треба здавати стейтові іспити, щоб продавати життєве забезпечення.

Члени УНС мусять вповні усвідомити собі дійсний стан і як розв'язувати сьогоднішні проблеми. Для кожного члена є місце активно працювати чи висловлювати свою думку.

88-річна славна історія УНС є прикладом відданої праці для добра українського народу. Ми є продовженням цього народу — робімо так, щоб наш вклад і вплив був позитивний, щоб ми з гордістю передали нашим дітям цю „заморську твердиню".

Роман Куропась сказав свій додаток до звіту в англійській мові. Заявив, що з гордістю, задоволенням і чистою совістю дивиться на те, що він зробив для УНСоюзу, бо вважає, що то були гарні осяги. Безперечно, були теж проблеми, але він старався їх поборювати. Більшість його децизій були старанно передумані та були базовані на його чесному особистому переконанні. На жаль, брак взаємного вирозуміння та хворі амбіції викликали непотрібні непорозуміння і вчинили багато більше шкоди УНСоюзові, як добра. УНСоюз не використав відповідних людей ані ресурсів для покращання його майбутности. І саме тут лежить відповідальність Головного Екзекутивного Комітету. Намагання зменшити спадок членства УНС не увінчалися успіхом. Звіт Реорганізаційної Комісії і звіт Балу доказують, що введення змін є конечно потрібне. Для запевнення доброго майбутнього УНСоюзу потрібно відданих секретарів. Нема проблеми, якої не можна б розв'язати — на те треба тільки присв'ятити трохи більше часу.

Звернувся з закликом до всіх делеґатів щоб кожний з них причинився до розвитку УНСоюзу. Завважив, що щоденник „Свобода" повинен служити цілій українській громаді. Нехай українська молодь буде горда з того, що є членами УНСоюзу. Він на протязі 13 років є секретарем 20-го Відділу УНС в Гамтрамку, Міч. На протязі того часу зорганізував понад 130 нових членів, забезпечених на понад 200,000 долярів життьового забезпечення. Також він є заступником голови Окружного Комітету в Детройті. Бувши головним радним, він краще пізнав 88-річну історію УНСоюзу, його фратерналізм і його волелюбність Був членом Комісій: Молоді, Фінансової, Спортової і Організаційної. Як головний радний, репрезентував УНСоюз при різних нагодах.

Висловив свою опінію про XIII Конґрес УККА — висліду Конґресу не можна вже змінити і тому УНСоюз, як співосновник УККА, повинен і мусить повернутися до УККА, і зайняти призначені для нього місця. Треба позитивно працювати для добра УНСоюзу і всього українського народу.

Звіт головного радного Михайла Сороки

Коли остання 29-та Конвенція УНС поклала на мене обов'язки голововного радного УНС, то сьогодні треба треба стати перед Вами Шановні Делеґатки і Делеґати, щоб здати звіт з пробленої мною праці на тому пості за останніх чотири роки, а не були вони легкі, якби це комусь здавалось.

Крім участи у річних нарадах Головного Уряду, які відбувалися кожного року в місяці травні, і на яких я працював в комісіях Спортовій і Організаційній, завданням якх є виготовити пляв праці та бюджету і представити цілому Урядові до затветрдження, я ще виконував різні доручення Екзекутиви.

Не буду вичисляти скілька разів та на яких бенкетах чи імпрезах я був, бо це належить до громадських обов'язків, а не члена Гол. Уряду, але хочу підчеркнути, що при кожній нагоді, а таких нагод було чимало, я завжди заступав інтереси УНС.

Працюючи в УНСоюзі впродовж чотирьох років, я очолював Управу Окружного Комітету Відділів УНС в Чікаґо, де координував працю Відділів та був посереднім помічником Екзекутиви в реалізуванні їхніх плянів по організуванні нових членів до УНС.

Кликав ширші організайні наради Округи, на яких члени Екзекутиви завжди мали змогу інформувати присутніх про майно УНС, та інші господарські справи.

У перших двох роках, 78 і 79, тісно співпрацював з обласним організатором п. Б. Дейчаківським, який в той час обслуговував нашу Округу.

На жаль, Екзекутива вважала за відповідне позбутися цього одного з найкращих організаторів УНС, мабуть із політичних мотивів, і на його місце до сьогодні не заанґажувала нікого. На тому потерпіла не лише наша Округа та інші дві, які п. Дейчаківський обслуговував, але в першу чергу цілий УНС, бо лише в нашій Окрузі організаційні здобутки у річному відношенні впали на 30 відсотків.

Як секретар 136-го Відділу УНС вів я все діловодство Відділу та дбав про розбудову цього Відділу і за останні чотири роки я зорганізував понад сорок нових членів до УНС, помимо того, що осідком відділу є мала громада і кандидатів в члени УНС небагато.

Як член Головного Уряду та голова Округи, я очолював Діловий Комітет, який підготовляв відзначення 85-ліття „Свободи", яке відбулося восени 1978 року, а рік пізніше, в 79-му році, такий же самий Комітет, який организував та підготовляв відзначення 85-ліття УНСоюзу.

В обидвох тих імпрезах брав участь, як головний промовець, сам головний предсідник д-р Іван Флис, та інші члени Екзекутиви, і Головного Уряду.

Хоча дехто із союзових діячів висловлював свої критичні заваги відносно відзначення 85-ліття УНС, мовляв не було належної підготовки, і імпреза не була вдалою, то все таки треба сказати, що в атмосфері, яка була викликана статтями „11 днів з Валентином Морозом", які друкувалися в той час у „Свободі" за підписом гол. предсідника Івана Флиса, не можна було сподіватися великих успіхів у великих залях та при численній участи громадян, тим більше тоді, коли деякі Відділи взагалі не брали участи. Тому треба було обмежитись до скромного відзначення тієї дати.

Коли в першій половині каденції помітна була сякатака співпраця в Головному Уряді, то в другій кполовині вже того не було.

Коли спочатку була помітна лише тенденція поділу членства УНС на симпатиків одної чи другої політичної організації, то при кінці 80-го року Екзекутива приступила до реалізації такого двоподілу.

У „Свободі" не можна було друкувати нічого і нікого, якщо це не було згідне з думкою та лінією Екзекутиви. Не можна було друкувати навіть звідомлення про працю Відділів та Округ, якщо ці звідомлення були писані немилим для Екзекутиви автором.

На сторінках „Свободи" появилися різні закиди та обвинувачення проти деяких членів Головного Уряду УНС, мовляв, зламали присягу, нарушили статут, приналежність до одного політичного середовища та всякі інші незаконності, які лише Екзекутива та різні автори могли видумати. Натомість членам не лише звичайним, але членам Головного Уряду, щоб вияснити своє поступовання, місця в „Свободі" не дається. Тому ті члени змушені шукати можливостей такі вияснення друкувати в іншій, не-союзовій пресі.

Все це робиться з політичних мотивів, щоб оправдати Екзекутиву, яка вторгнула УНСоюз в політичну міжгрупову боротьбу, на що не дозволяє ні Статут ані Первісна грамота УНС, А якщо брати серйозно заяву заст. гол. предсідника д-ра М. Куропася на загальних Зборах [illegible] в Чікаґо, що статут УНСоюзу забороняє говорити про політику, а гол. радний А. Дорошенко на річних нарадах Гол. Уряду в 79-му році пригадує всім членам Головного Уряду, що вторгнення УНСоюзу в будь-яку політичну дію, було б нарушенням статуту УНСоюзу, то виринає питання, як погодити вищенаведену діяльність Екзекутиви із заявами тих двох союзових діячів.

Вершком всякого беззаконня було створення Екзекутивою другої незаконної Управи Окружного

Комітету в Чікаго, яке нічим не оправдане і ані трішки не допомагає в розвитку та розбудові УНСоюзу. Це ще один доказ, що ніхто тут не керувався інтересами та добром УНСоюзу, лише своїми вузькими, особистими амбіціями.

На річних нарадах Головного Уряду у 81-му році майже половину часу присвячено справам, які не мали нічого, або дуже мало спільного з інтересами УНС. Все це пішло на оборону політичної діяльности, гол предсідника в Комітеті правопорядку в УККА, та подібним справам.

Дивлячись з бизнесової точки бачення, я завжди заступав думку вищезгаданих союзових діячів, що УНСоюз, не є жадною політичною організацією і тому не може заниматися жадною політичною діяльністю. І таку думку я заступав на останніх річних нарадах Гол. Уряду УНС. Але не помогли жадні аргументи, що така діяльність є на шкоду УНС і що таку діяльність не покриває статут УНС.

Члени Гол. Уряду, які ще рік тому говорили про незаконність політичної діяльности, ставлять внесок, щоб не лише одобрити дотеперішню таку діяльність, але рекомендують, щоб таку діяльність продовжувати.

Багато паперу списано в „Свободі" та іншій не-союзовій презі різними авторами; зламання присяги, нечувана річ в історії УНС, не сходили зі сторінок преси. І дійсно річ нечувана в історії УНС, щоб Екзекутива вела таку завзяту і неперебірливу кампанію проти своїх власних членів УНСоюзу. А зломання присяги також знати кому приписати, чи там 11-ьом членам Гол. Уряду, які вимагали порядку і законности в УНС, чи тим, які ту законність інтерпретували по своїй уподобі.

Можна багато ще зробити для УНС, якщо б у нас, замість ненависти, підозріння, та незгоди, було хоч трохи людського зрозуміння один до одного.

Ніхто нікому не робив би жадних закидів, якщо б до того не було причин. Кінчаючи, в мене одно лише бажання: щоб УНС був УНСоюзом, а не причепою до політичного воза одного чи другого політичного середовища, та щоб „Свобода", за демократичним звичаєм, трактувала всіх своїх членів однаково.

Михайло Сорока на вступі доповнення до надрукованого звіту зазначив, що в тому друкованому звіті він старався подати і охопити всю свою діяльність на пості головного радного УНСоюзу впродовж останніх чотирьох років. Дав додаткове вияснення відносно зборів Окружного Комітету в Чікаго, які відбулися 10-го квітня 1981 року. На зборах був присутній заступник головного предсідника д-р Мирон Куропась та головні радні інж. Анатолій Дорошенко і пані Гелен Олек. Загальні Збори відбулися за всіми правилами та за статутом УНС. Згадані члени Головного Уряду брали участь у зборах до точки 8-ої порядку нарад, тобто до вибору керівних органів Окружного Комітету. А коли вислід голосування не подобався д-рові М. Куропасеві, тоді він проголосив Загальні Збори нелегальними та вийшов із залі нарад. На домагання д-ра М. Куропася та згаданих членів Головного Уряду, Екзекутива УНС уневажнила ці Загальн Збори та зарядила другі Загальні Збори. На його домагання та домагання Президії зборів, щоб Екзекутива вияснила [illegible] ім, що було причиною уневажнення зборів з 10-го квітня [illegible]81 року, вона не дала цього вияснення до сьогіднішньо[illegible]. Створилася ситуація, що в одній Окрузі існують д[illegible] Окружні Управи — одна законно вибрана, яку не визнає Екзекутива, і друга незаконно вибрана, яку визнає Екзекутива. В минулому році Відділи невизнаної Екзекутивою Округи приєднали 118 нових членів. І тих людей, що працюють, Екзекутива не визнає! — Чи ж це не парадокс!

В дальшому сказавк, що після відбуття зборів написано звіт для поміщення у „Свободі", але він ніколи не появився на сторінках „Свободи". Теж не появилися інші звіти, як, наприклад, про організаційну кампанію, про працю Відділів, про організаційні здобутки на протязі цілого року.

Відносно того, що Екзекутива обвинувачує деяких членів Головного Уряду в шкідливій праці для УНСоюзу, сказав, що приїхавши на Конвенцію, він побачив у готелі „Свободу", де є поміщена резолюція УНСоюзу яка обвинувачує 11 членів Головного Уряду УНСоюзу, між якими знаходиться і його прізвище. Для нього це виглядає дуже дивним, бо в 1981 році Екзекутива УНСоюзу аж три рази нагородила його за корисну працю для УНС. Підкреслив, що важко йому зрозуміти такі скрайності.

Кінчаючи свій додаток до звіту, подякував усім тим делегатам, які вибрали його на 29-ій Конвенції на цей пост. При тому висловив побажання, щоб УНСоюз був тільки УНСоюзом а не прибудівкою одного чи другого політичного середовища.

Д-р Н. Олесницький переповів цей додаток до звіту англійською мовою.

Звіт головного радного Євгена Репети

Це вже третя з черги конвенція, на якій я маю шану звітувати. Це для мене особлива приємність, а також і відповідальність. У цьому звіті я хітів би більше, як колинебудь, висловити мої справжні почування про теперішній стан нашого Союзу і його вигляди на майбутнє, але про це у другій частині мого звіту. Моя праця в УНС:

1. Як головний радний брав я участь у всіх річних нарадах Головного Уряду УНС. Під час цих нарад працював у Фінансовій комісії.

2. На початку цієї останньої каденції був обраний Головним Урядом до окремої комісії, завданням якої було розглянути наш організаційний стан і можливості впровадження нових метод у продажу нашого забезпечення.

3. Брав участь у різних і організаційних зборах Детройтської Округи, як також у засіданнях комітету цієї округи.

4. Виконував обов'язки голови 146-го Відділу, а при тому допомагав дуже доброму секретареві цього Відділу, п. Григорієві Корблякові, в організуванні нових членів коли він цього потребував.

5. Заступав УНС на градуаційних церемонія[illegible] країнської Вищої Школи церкви Непор[illegible]о Зачаття у Гемтремку, під час яких вручав стипендії від УНС кра[illegible] випускникам цієї школи.

Є в мене також і інші обов'язки поза У[illegible].

Бувши керівником Україн[illegible]ого Ку[illegible]урного Центру, одним з моїх обов'язків є дбати про те, щоб цей Центр якнайбільше сприяв розвиткові громадського життя у Детройті. Завдяки дуже добрій господарці УКЦ, а також і тому, що цей Центр є приступний для всіх наших людей метрополії Детройту, він втішається великою популярністю не тільки серед українців Мішігену, але також і серед неукраїнців довкілля метрополії Детройту. Для багатьох наших відвідувачів з інших стейтів і провінцій Канади Український Культурний Центр у Мішігені служить за дуже добрий приклад того, що громада потрапить здійснити спільними зусиллями. При цьому варто відмітити, що цей Центр, на який громада зложила коло пів мільйона долярів, а на один мільйон долярів треба було затягнути позику, є тепер у стані протягом 8-10 років свого існування сплатити весь довг і бути поважною прибутковою установою на добро цілої громади.

Крім цього, я є керівником Української Кредитової Спілки „Будучність", що в останніх роках переходить період буйного розвитку, збільшивши свій оборотовий капітал за останні 3 роки на 54%, не зважаючи на дуже поганий господарчий стан у Мішигені.

Мої поради

Коли я згадав про мою працю поза обов'язками головного радного УНС, то не для того, щоб робити собі рекляму, а передусім для того, щоб Ви, Достойні Делегати і Делегатки, бачили, що думки, які я тут хочу висловити, випливають не тільки з мого знання справи, але і з довгорічного досвіду на тих становищах, які я тепер займаю, а в додатку до того, вони підсилені ще досвідом обласного організатора в минулому, професійного продавця життєвого забезпечення в одній з найбільших комерційних компаній, довгорічної праці з молоддю, адміністратора Капелі Бандуристок, що за час мого семирічного адміністрування дала понад 60 концертів і виступів, починаючи від Едмонтону і кінчаючи на Філядельфії.

Деякі мої поради буду повторювати з минулого, вважаючи їх і далі актуальними. Ось вони:

1. З уваги на постійне нищення нашої культури на Рідних Землях, а також тому, що культурний чинник є найкращим засобом у збереженні нашої ідентичности в діяспорі, є невідкличною конечністю створити у цій країні сильний культурний фонд. Щоб запевнити цьому фондові максимальну ефективність, конечним було б договоритися з іншими нашими братськими союзами і фінансовими інституціями щодо співчасти у такому фонді. Таким фондом в сумі щонайменше 1 ½-2-ох мільйонів долярів завідувала б кураторія, зложена з компетентних і безсторонніх людей. Їх завданням було б не тільки дбати про те, щоб цей фонд приносив якнайкращі відсотки, але і розділювати ті відсотки на культурні цілі. Багато громадян, побачивши великі користі такого культурного фонду, залишали б у спадку частини своїх маєтків. УНС обов'язково повинен дати почин цьому.

2. Український Народний Союз, який має в своїх рядах різнородне членство, повинен, як і кожна інша братська чи фінансова інституція, стояти якнайдалі від групових міжусобиць і подібно, як церкви, сприяти громадському замиренні. Орган „Свобода" не сміє бути форумом для порахунків з тим чи іншим середовищем. [illegible]ише загально громадська постава може сприяти розвиткові УНС і допомогти йому легше поборювати труднощі, які [illegible]ворює йому довкілля.

[illegible] УНС, щоб запевнити собі чи в об'єднанні з іншими [illegible]ими союзами дальший ріст, мусить переставити- [illegible]фесійний продаж забезпечення, змодернізувати [illegible]но, як це зробило вже багато братських союзів у на[illegible] країнах. Такий перехід посилив би поважно брат[illegible]льність, якої вимагають від нас закони, і дуже посил[illegible] спротив асиміляції. Вдержання теперішніх методів [illegible]ує тільки упадок УНС.

4. Мо[illegible]зацію УНС було б значно легше перевести, якщоб стат[illegible]о змінити структуру Головного Уряду УНС на таки[illegible]ок управління, який мають прибуткові і неприбуткові ко[illegible]ації у демократичних суспільствах, а саме: 1. Дирекція, 2. [illegible]конний орган (менеджмент) і 3. Контрольна Комісія. [illegible]цію і Контрольну Комісію вибирали б члени. Дире[illegible]бирала б з-поміж себе чи назначувала б професійн[illegible]о керівника (менеджера), з правом набирати чи звільняти професійних людей до провадження окремих ділянок праці в УНС. Менеджмент був би постійно відповідальним перед дирекцією, а дирекція перед членством. Було б чітке розмежування обов'язків і відповідальности, замість сьогоднішньої „саламахи".

При теперішній структурі нашого Головного Уряду УНС не має на практиці справжньої відчитности через цілих 4 роки. Такий стан є ідеальним для ледачих людей і нездар.

Евген Репета свій додаток до звіту сказав англійською мовою. Підкреслив, що треба всю увагу звернути на катастрофальний спадок членів. В останніх роках було менше зорганізовано членів,як під час великої депресії в 30-их роках. І в тих часах було в Америці менше українців, як під цю пору. На протязі років 1933, 1934 і 1935 приєднано до УНСоюзу 17,533 нових членів, а в роках 1979, 1980 і 1981 приєднано всього 17,255, отже менше, як під час депресії. В роках 1973 - 1977 УНСоюз втратив 3,515 активних членів а в останніх чотирьох роках УНСоюз втратив аж 6,431 — майже вдвоє стільки, що в попередніх чотирьох роках. Якщо цей спадок членів буде зростати, то можна сподіватися, що в наступних чотирьох роках УНСоюз втратить біля 13,000 активних членів. На його думку, це є застрашуючі цифри і треба б щось зробити, щоб запобігти цьому катастрофальному спадкові членів. Проблема придбання нових членів повинна бути головною справою Конвенції — вона повинна бути справою першої ваги Головного Екзекутивного Комітету. Але Екзекутивний Комітет замість займатися тими справами, спрямував всю увагу на те, щоб здискредитувати 11 членів Головного Уряду, обвинувачуючи їх у нельояльності до УНСоюзу. Підкреслив, що саме цих 11 обвинувачених членів є найбільш активними союзовцями з цілого Головного Уряду УНСоюзу. Він подав здобутки деяких з них, а саме: проф. Іван Телюк, головний контролер, секретар Відділу на протязі 28 років, бувший заступник головного предсідника, бувший голова Ню Гейвенської Округи, на протязі 15 років приєднав до УНСоюзу 300-400 нових членів, забезпечивши їх на коло 600,000 долярів, написав 180 статтей до „Свободи". Текля Мороз, головна радна, секретарка Відділу на протязі 16 років, голова Монтреальської Округи вже 7 років, зорганізувала до УНСоюзу понад 400 нових членів, забезпечивши їх на суму понад 600,000 долярів, вже 14 років є членом Клюбу Заслужених Союзовців. Анна Гарас, головна радна, секретарка Відділу на протязі 20 років, голова Округжного Комітету Лігай Веллі вже протягом 13 років, зорганізувала понад 600 нових членів, забезпечивши їх на понад один мільйон долярів, довголітній член Клюбу Заслужених Союзовців. Василь Дідюк, головний радний, довголітній обласний організатор членів на Східну Канаду на протязі 10 років, заснував 15 Відділів, приєднав понад 2,500 нових членів, забезпечивши їх на суму понад 5 мільйонів долярів. Про себе сказав, що він був обласним організатором на Янгставн, Клівленд, Чікаго і Детройт на протязі 4½ року, головою 146-го Відділу в Детройті, заснував два Відділи, зорганізував 924 члени на суму $2,872,000. Підкреслив, що УНСоюз є під цю пору на роздоріжжі і якщо буде дальше вести цю політику, яку тепер веде, в українській громаді буде існувати непорозуміння і розбиття.

8. ЗВІТ ГОЛОВНОГО РЕДАКТОРА „СВОБОДИ" ЗЕНОНА СНИЛИКА

Це вперше за понад 20 років моєї праці у в-ві „Свобода" припала мені честь звітувати про цей наш найстарший щоденник і офіційний орган Українського Народного Союзу. Що роблю це в Рочестері, — має для мене подвійно особливе значення. Рочестер бо — це моє третє з черги рідне місто. Родився я в селі Путятинцях, на Рогатинщині, первісні молодечі роки провів у Львові, а свою юність — власне в Рочестері, де мої батьки клали перші кроки нелегкого життя в Новому Світі, де й похований мій покійний батько та інші члени моєї родини. В Рочестері кінчав я свою середню, а відтак здобув вищу освіту. З Рочестеру залишились в мене найкращі спомини молодечих безжурних днів, в Рочестері проживають мої друзі, сьогодні статечні, активні громадяни, а деякі навіть делегати на цю нашу 30-ту Конвенцію. Тому Рочестер і моя участь в цій Конвенції на пості головного редактора „Свободи" мають для мене таке особливе значення. Хочеться вірити, що Рочестер не буде останнім містом мого звітування і що ця Конвенція буде переломовою подією і початком нового етапу в житті не тільки нашої 88-літньої організації, але й цілої нашої тепер зболілої громади та нашого ще більш терплячого народу на рідних землях, що йде Хресним шляхом.

Почесть і відповідальність головного редактора „Свободи" доручив мені Головний Уряд УНСоюзу після двох років дещо нестабільної ситуації та після відходу деяких членів редакції з різних причин, що однак не захитало нашого свободянського корабля. Це не означає, що в нас не було проблем — вони завжди були є і будуть, але мушу в тому місці підкреслити, що при кожночасній добрій волі Екзекутиви та моїх співробітників ці проблеми вдалось розв'язати з бігом часу.

У звітовому часі в склад редакції входили редактори: Володимир Левенець, Любов Коленська, Людмила Волянська, Ярослав Гайвас і Тамара Кардашинець та редактори-екстерністи Іван Кедрин і Володимир Душник. Кожний з редакторів виконував специфічні функції, згідно з устійненими процедурами, виручаючи себе часто-густо у випадках захворювання, вакацій тощо. У наслідок доброї співпраці редакторів, як теж адміністрації і друкарні, ми не переривали видавання газети у вакаційний час, а навпаки обслуговували громаду вістками і репортажами про діяльність зокрема молоді під час літніх ферій. Редагуванням альманахів займався ред. Антін Драган на прохання редакції за згодою Головного Екзекутивного Комітету.

Серед пекучих проблем, дві висуваються на чоло: зростаючі кошти видавання газети і брак молодої крові. Зріст оплат за папір, чорнило, а в останньому часі — за поштову висилку газет до передплатників сильно обтяжує бюджет УНСоюзу та створює клопотання за майбутність наших видань. Теж не рожево виглядає справа поповнення редакції молодими силами, які запевнили б тяглість наших видань, зокрема щоденника, будь-яке захитання якого мало б на нашу думку, катастрофальні наслідки для нашої громади і нашого народу.

Листи наших кореспондентів і дописувачів скоротились з відходом з цього світу деяких з них — згадати б хоча таких наших довголітніх співпрацівників „Свободи" як Панас Феденко чи письменниця Леся Лисак, — але й відрадним явищем є факт, що заповнюють ці прогалини талановиті особи із середнього, а то й молодшого покоління. Цього самого, на жаль, не можна сказати про цілість нашої громади, прогалини в якій з відходом старших віком діячів не заповнюються у бажаних темпах людьми з молодого покоління. У пожвавленні цього вітального для нашої громади процесу, як і в минулому, наша організація повинна відіграти запобігаючу і стимулюючу ролю. Цього вимагає від нас громада, коли зважити, що немає установи, організації, групи чи поодинокої людини, які не пов'язували б їхнього існування, їхньої діяльности, успішного завершення їхніх плянів з УНСоюзом і його виданнями. Хоч я був цього свідомий на протязі 18-ох років редагування „Українського Тижневика", то ще більше відчув я цю потребу і цей особливий, унікальний вимір нашої організації на теперішньому пості. У великій мірі це відноситься теж до нашого українського народу, хоробрі речники якого в останніх роках поновно — і коштом суворого покарання — підкреслювали цю аксіому: не забувайте про нас у вільному світі! Тому й щоденним нашим гаслом, порядком дня, повинно і мусить бути те, що ми в кожному числі повторюємо: „Пам'ятаймо про Україну!"

Однак призабули ми про цей порядок дня в останніх неспокійних двох роках, поділившись від часу XIII Конгресу Українців Америки на ворогуючі табори, та скерували і так притуплені апатією, асиміляцією і віком ножі на себе самих. Без перебільшення мушу сказати, що це найбільш болючий аспект моєї праці і мого існування як українськоі людини середнього покоління: з болем дивитися на самогубне відтворення сценаріїв з таборових часів, коли я і тисячі таких як я були ще дітваками. Може тому й не диво, що багато моїх приятелів цього покоління, яке повинно було вже перейняти провід в нашій громаді, надати їй нових вимірів, створити нові напрямні, влити в її русло нову енергію, внести новий, усучаснений стиль, не відбігаючи від часом випробуваних ідеалів, вартостей і традицій, стали пасивними обивателями в люксусово улаштованих підміських домах з телевізорами в усіх кімнатах і з трьома автомобілями японського, шведського чи німецького виробу в гаражі. Люди з великим інтелектуальним і матеріяльним потенціялом, які могли б значно збільшити стан нашого посідання на поселеннях, а з тим і наші впливи на зовнішньому відтинку — зокрема в час, коли Україну насильно зрусифікують, а відважних її синів і дочок давлять у мордовській глушині — ці люди стоять в найкращому випадку на дальших периферіях нашого громадського життя, яке стало полем бою, а не полем динамічної активности і чесного суперництва, не ворогування. Що ж тоді говорити про їхніх дітей?

Цьому розбратові, який споляризував навіть Головний Уряд нашої організації, може і повинна зарадити кожна українська людина, кожна організація, а зокрема наша. Власне конвенції УНСоюзу, ці справжні всегромадські парляменти, були і є тими форумами, які знаходять рецепти на громадські недуги. Хай свідомість конечности такої розв'язки окрилює наші дебати, дискусії, рішення, рекомендації, виборчі голоси і плянування на майбутнє нашої організації, її відношення до нашої громади на поселеннях, до країн нашого поселення та — що найбільш важливе — до нашого стражданного народу в Україні. Запевняю делегатів, що „Свобода", як орган УНСоюзу і як справжній служитель громади і народу, виконуватиме свої зобов'язання і завдання з наснагою і наполегливістю, в дусі тих ідей, які лягли в основу Українського Народного Союзу, якими палали серця її основоположників-піонерів, які витримали пробу часу і які освітлюватимуть наш шлях до кращого майбутнього.

Ред. Зенон Снилик на вступі свого доповнення до надрукованого звіту, підкреслив, що для нього є великою честю і особливим привілеєм, після понад 20 років праці у видавництві „Свобода", в тому числі 18 років на пості редактора англомовного „Українського Тижневика", а останні 2 роки на пості редактора „Свободи", звітувати перед Конвенцією, яку слушно вважається парляментом американської України. За цей привілей він подякував Головному Урядові УНСоюзу. Також висловив признання Конвенційному Комітетові за повну співпрацю з видавництвом у підготові конвенційної книжки та інших друкованих матеріялів. Усім делегатам і делегаткам побажав успіхів на Конвенції, зокрема у їхніх рішеннях, рекомендаціях, виборах керівних органів, як теж висловив побажання, щоб вони, роблячи рішення, кермувались закріпленням за видавництвом „Свобода" ще сильнішої бази для добра УНСоюзу, для добра цілої української громади, а зокрема українського терплячого народу. Висловив бажання, щоб на цій Конвенції не було переможних і не було переможених і щоб усі закінчили її як одна велика родина згідно обраним проводом з візією на майбутнє, з динамізмом і енергією.

Звіт редактора „Веселки" Володимира Барагури

„Веселка" появляється силою безвладности, бо умови, в яких приходиться працювати редакції журналу, дуже несприятливі. До них належать:

1) Редакція складається з двох людей (Володимир Барагура і Роман Завадович), які безперебійно працюють уже 29-ий рік і зредагували 332 україномовні випуски, 6 книжкових видань і брошурку „Веселка в школі". Поруч того написали більшу кількість статтей про журнал, головно у „Свободі", виголосили низку доповідей про журнал та взяли участь у панелях.

Оба редактори вже літні люди захитаним здоров'ям, тому пора подумати про заступлення їх молодшими, свіжими, надійними силами.

2) Склад співробітників, яких колись нараховувалося на кілька десятків у ділянці автури і на кільканадцять у ділянці ілюстраторів, композиторів та інших працівників дитячої літератури, тепер обмежується до кількох. Причина — похилий вік, недуги, ослаблення наснаги і творчих сил, смертність поміж авторами й ілюстраторами старшого покоління. Нової зміни немає, бо молодше покоління не цікавиться проблематикою літератури для дітей і молоді, поміж його представниками не видно поетів і письменників, які присвятилися б творчості для дітей. Причиною цього недостатнє знання української літературної мови і брак перспектив для письменників, а для дитячого жанру зокрема. Подібна ситуація з ілюстраторами. Образотворчі мистці старшого покоління перестали працювати для дітей через похилий вік, незадовільний стан здоров'я та через смертність, мистці середнього віку втратили інтерес до неоплатного ілюстрування дитячих видань і присвятилися „великим полотнам" та не хочуть переставлятися на творчість для малят. Мистці молодшого покоління не знають української тематики, побуту й іторичного минулого. Їм бракує основного знання підстав ілюстраційного мистецтва — перспективи, анатомії людського тіла, рисунку тварин, а модне абстрактне, безформне мистецтво не дає їм змоги візуально зобразити рух, акцію, баталістичну сцену, бо це вимагає реалістичного підходу.

3) Проблема читача: Асиміляційно-денаціоналізаційний процес швидко поступає, а в парі з ним помітне слабе, а то й ніяке знання української мови. Ця обставина не стимулює малого читача до лектури української книжки чи журналу. Через те кількість передплатників „Веселки" поважно змаліла й немає певности, чи всі передплатники є читачами журналу. Малі читачі не без слушности закидають письменникам, що вони пишуть нецікаво. Діється це тому, що письменники старшого покоління не знають психіки, уподобань, зацікавлень, вимог і потреб сьогоднішніх дітей-читачів, не вміють вжитися в світ сьогоднішньої дитини, вихованої в нових обставинах. Це могли б успішніше розв'язати письменники молодшого покоління, але, як раніше сказано, таких не видно. І створюється „заворожене коло".

4) Великою перешкодою в підшуканні нових сил для праці в ділянці дитячої літератури, конкретно в редагуванні і співробітництві у „Веселці", є символічні гонорари. Теперішні редактори й співробітники виконують свою працю радше з громадського обов'язку, як із матеріяльних міркувань, які не стоять у ніякій пропорції до труду, зусиль, часу, праці вкладеної в редагування журналу і в співробітництво. „Веселка" не може нікому запевнити повноденного зайняття, яке забезпечило б прожиток. Теперішні редактори та співробітники виконують свою працю в хвилинах вільних від заробіткової праці — вечорами, „вікендами", вільними днями, жертвуючи відпочинком, розвагою та іншими уподобаннями. В тому й лежить трудність знайти заступство до теперішнього складу редакції і колективу співробітників. А це необхідна справа, якщо УНС думає поважно продовжувати видавання „Веселки", яке є і в інтересі установи і в інтересі загально-громадському.

5) Немениші труднощі становить байдужість батьків, вчителів, виховників та всього громадянства, хоч багато говориться про необхідність стати „лицем до молоді", „відкрити дорогу молодим", та з легкої руки кидається гасло „молодь — наше майбутнє"!, але на ділі нічого

конкретного не робиться в цьому питанні, як це свідчать факти щоденного життя — пустки в цілоденних українських школах і на курсах українознавства, неохопленість молоді юначими організаціями, відсутність громадянства на імпрезах, влаштованих молоддю тощо.

Всі ці факти повинна взяти до уваги 30-та Конвенція УНС і майбутній Головний Уряд установи, якщо журнал має продовжувати свою появу. Припинення видаввання означало б його загин, бо легко якесь діло занехати, але куди трудніше покликати його знову до життя.

Кінцевий звіт редактора Антона Драгана

Так сталося, що цей звіт підписаного звітодавця про „Свободу" та загально про Видавництво Українського Народного Союзу — формально 7-ий і фактично 8-ий перед таким великим, престижевим і в багатьох відношеннях рішальним зібранням, як ним є кожночасна конвенція УНС, та 26-ий з черги, враховуючи звіти на річних нарадах Головного Уряду — повинен би відноситись уже тільки до короткого періоду часу після попередньої, 29-ої з черги, конвенції в 1978 році: тільки двох років, з того лише кілька місяців повної і до липня 1980-го року вже тільки частинної відповідальности. Від 1-го липня 1980-го року цей звітодавець уже не має жадного відношення до редагування „Свободи". Але тому, що це є рівночасно і кінцевий звіт редактора, який провів на редакційній праці у „Свободі" досі найдовший в її історії період часу: повних 34 роки (1946-1980), з того формально 24 роки (1954-1978), а фактично 26 років (1953-1979) на відповідальному пості головного редактора, не від речі буде з'ясувати бодай коротко ті головні настанови, які ввесь час протягом того довгого періоду правили за базу та головні напрямні в редагуванні видань УНСоюзу, були їх — як кажеться — „лінією". Пригадка тих засад і напрямних може також пригодитися для повнішої і правильнішої оцінки теперішньої вже нової ситуації.

Ці засади і напрямні з'ясував підписаний звітодавець у своєму першому формальному редакційному звіті на річних нарадах Головного Уряду УНС в травні 1955-го року, отже три місяці після смерти свого великого попередника, св. п. д-ра Луки Мишуги. Цитую:

> „...Сталося, що головний редактор „Свободи", наш незабутній і невіджалуваний д-р Лука Мишуга, у звітовому часі був покликаний до свого останнього звіту вже перед Найвищим Суддею... Наш Голова (Дмитро Галичин), пишучи „На прощання" св. п.д-ра Луки Мишуги в жалобному виданні „Свободи", назвав минулих 30 років нашої американсько-української історії „Добою д-ра Луки Мишуги". Це тим більше відноситься до „Свободи". В таких обставинах, коли того, що дав цій добі своє ім'я та свою печать, уже між нами немає, вважаю за необхідне з'ясувати деякі правди, що характеризували ту добу у „Свободі", бо вони є для нас заповітом і дороговказом. Нашим першим обов'язком є усвідомити собі ті правди, про них пам'ятати і на них базувати дальшу нашу працю. Бо і св. п. д-р Лука Мишуга не починав історії від себе. Навпаки. Він повними пригорщами черпав з досвіду і науки нашого минулого, з минулого нашої американсько-української спільноти, яке він знав до подробиць, як ніхто інший, як теж з напереміну то славного і величного, то сумного і трагічного минулого українського народу і минулого великої американської нації, перетоплював все це в горнилі змінливих кожночасних обставин і творив з цього краще сучасне і надійніше майбутнє. З цього випливає теж і перша наука та перше завдання для тих, що мають привілей продовжувати „добу Мишуги" у „Свободі": не починати історії від себе, не відкривати давно вже відкритої Америки, а тільки нав'язувати до того, що було, та продовжувати і збагачувати його новими вартостями. Тільки таке ставлення справи може забезпечити нам тверду і непохитну базу для того прогресу, для якого жив і трудився покійний д-р Лука Мишуга...
>
> Які ж ці правди і принципи, що характеризували у нерозривно зв'язаній з цілістю життя всієї нашої спільноти „Свободі"?
>
> Поперше — це ідейність та ідеалізм. Віддана до самовідречення праця для здійснення тих ідеалів, які протягом історії просвічували і просвічують українському, американському та всім волелюбним народам світу і які так промовисто висловлені Батьками цієї країни в їхній безсмертній Декларації Незалежности, як самонаявні правди. Це принцип, що всі люди створені рівними та що вони наділені їхнім Творцем невід'ємними правами, між якими є право на Життя, на Волю та на змагання до Щастя.
>
> Подруге — це народовладдя, ця клясична Лінкольнова засада про „владу народу, через нарід і для народу", якій ця країна завдячує свою велич і свою могутність, яка стала основою незрівняної волі, невпинного прогресу та безприкладного добробуту американського народу і яка є мрією всього волелюбного людства.
>
> Потретє — це християнські засади, християнська мораль і християнська етика в щоденному поступуванні.
>
> Це ті три головні засади, що наповнювали зміст та визначували форму „Свободи" у великій і славній „добі Мишуги". Ці принципи приймає й теперішня нова редакція „Свободи" за найвищу правду та найпевнішу основу для „Свободи" тепер і в майбутньому та прирікає їм непохитну вірність у всіх обставинах. На них бо постала, стоїть і розвивається наша велика установа, Український Народний Союз, органом та ідейним виразником якого є „Свобода".
>
> У світлі тих засад і принципів можна легко вияснити і зрозуміти становище і поступування „Свободи" в усіх актуальних справах... Їх можна подибати в кожному числі „Свободи", зокрема в її редакційних коментарях, в зіставленні її ближчих і дальших співробітників і навіть у кожній дрібній інформації. З приємністю стверджую, що велика більшість наших читачів, як і велика більшість членів нашої спільноти, без уваги на їх походження, віровизнання чи політичні погляди, збагнула ці правди у „Свободі", цінить їх і дорожить ними та дає нашій редакції повну апробату і моральну підтримку...
>
> Правда, є й такі одиниці, які вважають, що „Свобода", мовляв, „сидить на плоті", що вона „не має обличчя" і не має відваги, бо не є групова чи партійна. З повним респектом до цих наших опонентів хочу відповісти: правильно, „Свобода" не є ані партійна, ані групова, і не думає нею бути. Але вона цілком певно ані не „сидить на плоті", ані не є „без обличчя". Цілком навпаки! Вона тільки не є за плотом, вона не блукає партійними чи груповими стежками, а тільки іде широким і битим національним шляхом, який веде не всілякими манівцями, але прямо до Мети та до якого в одному чи другому місці вливаються і всі партійні стежки. А вже найменше можна твердити, що „Свобода" є „без обличчя". Діло тільки в тому, що вона має своє власне обличчя і показує його повним, а не з власного чи позиченого в когось партійного профілю, до якого призвичаєні наші опоненти. „Свобода" не потребує в нікого позичати собі будь-якої партійної програми, бо вона сама є „партією" і не тільки по назві, але й по суті є всенародною партією СВОБОДИ. Тому вона і служить тільки народові і тим самим усім нашим угрупуванням разом, але не жадній з них окремо..."

Завдяки такій настанові та завдяки в тому часі відповідно інтелектуально, професійно та морально-етично і програмово кваліфікованим членам редакції та кореспондентам, „Свобода", як і всі публікації УНСоюзу, могла давати собі раду з безліччю всіляких більших і менших кожночасних проблем та не без замітних успіхів виконувати те своє головне завдання, яке було покладене в основу та було метою створення УНСоюзу: постійно мобілізувати всі наші сили і ресурси для допомоги собі самим та нашому українському народові в його змаганнях до волі і незалежности. Очевидно, що редактори є людьми і роблять помилки, але ми ніколи не вагалися ті помилки визнати і їх направляти.

Сьогодні наша громада, а з нею і наш УНСоюз, має знову зактуалізовану і загострену нашу — можна б сказати — „одвічну проблему", проблему нашого розбрату, нашої ідейно-програмової та організаційної розтерзаности. Ми мали ці проблеми в минулому, зокрема в тому періоді, до якого відноситься цей звіт. Як „Свобода" і УНСоюз давали собі з ними раду? З уваги на гостру актуальність цієї справи сьогодні, дозволю собі пригадати деякі приклади, цитуючи документи.

На початку 1956-го року наші громади у ЗСА і Канаді відвідував один наш видатний і провідний політичний діяч з Европи, виголошуючи доповіді власне на тему наших внутрішніх суперечностей. Текст тієї доповіді він передав для друку у „Свободі", але ми відмовились від її надрукування й опісля, у відповідь на інтерпеляцію з Европи, в листі з 9-го травня 1956-го року вияснили чому. Думаю, що ця справа не менш актуальна сьогодні, отже зацитую дослівно наше вияснення із згаданого листа. Там м.і. сказано:

> „...Невже ж нашу громаду і наше життя може піднести та одушевити до праці і жертвенности приїзд представника з Европи на те, щоб на нашому терені розправлятись зі своїми опонентами?... У нас інші проблеми: народ розбагатів, обріс салом, вганяє автомобілями, або сидить біля телевізорів і ... пропадає для української справи взагалі. Не внутрішні суперечності та їх публічне обговорювання можуть нам тут у чомунебудь допомогти, а тільки якесь палке і гаряче українське слово, якесь наше справжнє євшан-зілля, подих рідного запаху... Не гнівайтесь, Дорогий Інженере, що так одверто говорю про ці справи, але в нас це проблема не абияка. Нова наша „політична еміграція" більше втопилася в морі нових обставин, аніж давніша — „заробітчанська" потрапила це зробити за 50 років. Америка потребує інтеграції, але не асиміляції. Як на глум нам, тепер постало тут спеціяльне товариство з діда-прадіда американських учителів і батьків, яке веде інтенсивну акцію заохоти для плекання мови, культури, звичаїв і традицій, привезених поодинокими групами з їхніх „старих країв". Наші прекрасні звичаї, якими одушевляються американці, щораз більше обмежуються до щораз рідших показів на сцені, а найкращі зразки нашої культури сходять до екзотичних музейних експонатів. Це є очевидна тенденція розвитку і чи на такому тлі та в таких обставинах можна і треба нам витрачати час та енергію на внутрішні порахунки?! У великодньому виданні гумористичного „Лиса" наш незрівняний ЕКО помістив на 1-ій сторінці таку карикатуру: десять осіб баламкає собі в малі дзвоники, або калатає в калаталка, а великий дзвін з Тризубом на самій горі мовчить, бо „нема кому дзвонити". Справді, пошліть нам когось такого, щоб допоміг нам „вдарити" у наш Великий Дзвін..."

Це не були пусті слова. Кожне число „Свободи" з того часу може потвердити, що ми в тому часі постійно намагались власне „бити у великий дзвін" і його гомоном рівночасно приглушувати всілякі дзвоники і калаталка внутрішніх суперечностей. Оборона і переселення скитальців, покази культурно-мистецьких „Гомонів України", пам'ятник Тарасові Шевченкові у Вашінгтоні, публікація Англомовної Енциклопедії Українознавства, участь у збірковій акції для встановлення українських студій в Гарварді, справжній „хрестоносний похід" для популяризації й оборони українських дисидентів — усе це та багато-багато дечого іншого було в тому часі гомоном того „великого дзвону", за яким ішла громада, відсуваючи набік свої внутрішні суперечності та порахунки. Про ролю УНСоюзу і „Свободи" в загальному суспільно-громадському житті промовисто може посвідчити факт, що проєкти — звичайно опісля схвалювані — резолюцій наших центральних установ: УККА, ЗУАДК, Пан-Американської Конференції (ПАУК) і опісля СКВУ були в тому часі самозрозумілим обов'язком і привілеєм редактора „Свободи". А втім, редактори „Свободи" в тому часі були активні в нашому суспільно-громадському і, зокрема, науково-культурному житті та часто займали відповідальні пости у проводах наших центральних установ. Згадати б ще, що редактори „Свободи" також приготовили проєкт першого „Кодексу етики українського журналіста", що був схвалений Другим З'їздом Українських Журналістів в 1966-му році та опісля однодушно прийнятий 27-ою Конвенцією УНС в Клівленді в 1970-му році за базу для публікацій УНС. Думаю, що було б добре, якби керівні і контрольні органи УНСоюзу тепер час-від-часу поцікавились та перевіряли, чи і наскільки цю базу респектується.

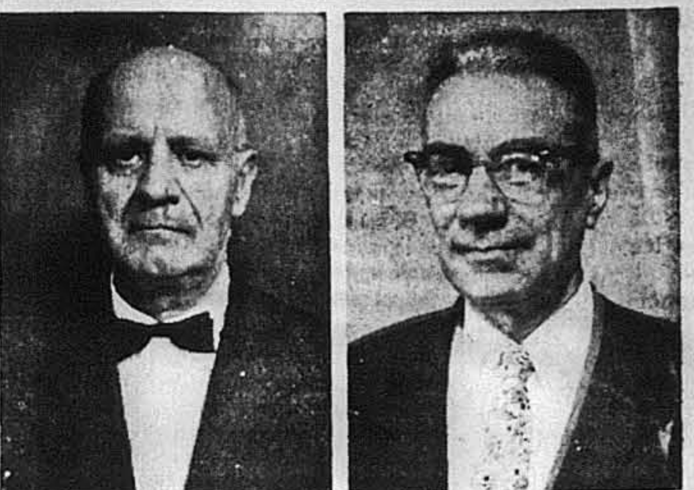
Усе це, разом із самозрозумілими постійними організаційними „кампаніями" УНСоюзу, проходило та становило той могутній гомін нашого „великого дзвона" з тризубом, що виписаний в заголовному гаслі „Свободи": ПАМ'ЯТАЙТЕ ПРО УКРАЇНУ! УНСоюз від самого початку свого існування „бив" власне в цей „великий дзвін" і його гомін був рішальний у позитивному полагоджуванні безлічі всіляких щоденних проблем.

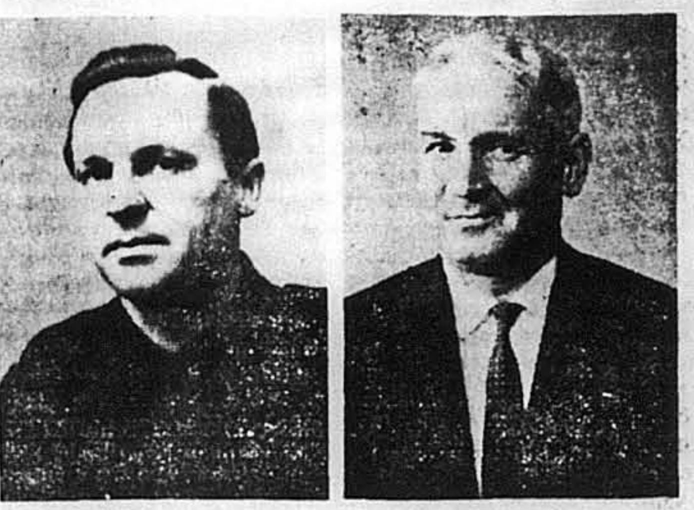
Згадаю ще, що в часі, до якого відноситься цей кінцевий звіт (1953-1978), „великий дзвін" УНСоюзу був таки справді великий також своєю структурою. Його становили: щоденник „Свобода" і англомовний „Український Тижневик" із попереднього часу, та нові публікації: дитячий місячник „Веселка" під незмінною і досі та найбільш кваліфікованою редакцією проф. Володимира Барагури, щомісячник „Трибуна УНС", один рік літературно-мистецька „Недільна Свобода" під такою ж кваліфікованою редакцією проф. Василя Чапленка і опісля, на її місці, неперіодичний „Літературно-мистецький додаток" до щоденника та довгий час майже періодичні сторінки молоді, разом усіх 14 назв! Усе це, разом із щорічними календарями-альманахами та десятками книг українською та англійською мовами, включно із монументальною англомовною Енциклопедією Українознавства під редакцією проф. д-ра Володимира Кубійовича та редакторами „Свободи" св. п. Богданом Кравцевим, як загальним редактором, і підписаним звітодавцем, як завідуючо-адміністраційним редактором, отже все це становило справжню видавничу „імперію", яка мала відповідні умови і передумови для того, щоб виконувати завдання „великого дзвона" для УНСоюзу і для громади.

Закінчу ці короткі звітні завваги про найдовше в дотеперішній історії „Свободи" звітне минуле ще одним важливим ствердженням того, що було тоді та буде завжди головною передумовою для успішної праці і розвитку „Свободи" та взагалі видань УНСоюзу і від чого цілком певно залежатиме їхня дальша доля. Мова про 1) інтелектуальну, ідейну, морально-етичну і професійну кваліфікованість редакторів і редакційних співробітників-кореспондентів, та 2) зрозуміння і підтримку та допомогу з боку керівних органів УНСоюзу, зокрема його кожночасного Головного Екзекутивного Комітету.

Говорячи про кваліфікованість редакторів та їх вклад у розбудову та розвиток „Свободи" протягом звітного чвертьсторіччя, з окремою пошаною, подивом і вдячністю згадаю бодай тих, що найдовше і найвидатніше вкладали свій труд і своє знання у цей розвиток, а це (за часом їхнього поступлення на працю в редакції): проф. д-р Лука Луців (1952-1971), ред. Іван Кедрин Рудницький (1953-1973) та вже покійні св. п. ред. Вячеслав Давиденко (1953-1973) і св. п. ред. Богдан Кравців (1955-1973). До редакційного складу в тому часі належав і наш неперевершений фейлетоніст ред. Іван Керницький — Ікер, а між редакційними співробітниками-кореспондентами були й найвидатніші уми й індивідуальності нашого політичного, наукового, культурно-мистецького, економічного, виховного та всіх інших секторів нашого життя. З-поміж провідних союзових діячів найбільш активними і продуктивними редакційними співробітниками і кореспондентами були інж. Степан Куропась, св. п. д-р Володимир Ґалан (постійній підтримці яких „Свобода" у великій мірі завдячує свій розвиток), св. п. д-р Михайло Данилюк, д-р Ярослав Падох, Володимир Сохан — щоб згадати тільки кількох для прикладу. „Свобода" в тому часі мала своїх формально акредитованих кореспондентів: проф. Євген Онацький в Римі (опісля в Буенос Айресі), д-р Юрій Студинський (в Мюнхені), д-р Ортинський (у Мюнхені й опісля в Об'єднаних Націях), проф. Панас Феденко (початково в Лондоні й опісля в Мюнхені), ред. Олег Штуль-Жданович (у Парижі), д-р Юрій Старосольський (у Вашінгтоні), д-р В. Шандор і проф. д-р Ю. Шумовський (в ООН), Хаїм Дендехес (Тель Авів, Ізраїль) та ряд інших, в цьому і протягом сімох років довірочних кореспондентів у Львові і Пряшеві.

Коли ж мова про зрозуміння і підтримку з боку керівних органів УНСоюзу, то навряд чи їх можна б собі уявити більшими і повнішими та більш творчими, як вони були за каденцій головного предсідника св. п. Дмитра Галичина до його трагічної смерти в 1961 р. й опісля за трьох каденцій (1961-1974) його наступника Йосипа Лисогора. Ситуація радикально змінилася під час його четвертої каденції (1974-1978), що мало свій відгомін уже на попередній 29-ій конвенції та що не залишилося без наслідків на дальший розвиток і теперішню ситуацію. До цієї справи ще поверну.

Д-р Лука Луців Іван Кедрин-Рудницький

Вячеслав Давиденко Богдан Кравців

Іван Керницький-Ікер Д-р Михайло Сосновський

Необхідні зміни

Мова про редакційний склад. Його довга стабільність почала радикально змінятись в рр. 1971-73 із майже поголовним відходом редакторів на заслужену емеритуру і тим самим необхідністю встановити в обставинах можливо найбільш кваліфікований — інтелектуально, професійно та ідейно й етично — новий склад редакції, який вмів би і хотів би не тільки продовжувати діло своїх попередників, але і збагачувати його новими варостями. Уже в 1972-му році нам пощастило заанґажувати на працю в редакції одного із без сумніву найбільш кваліфікованих у кожному відношенні редакторів д-ра Михайла Сосновського і два роки пізніше ми вже формально проголосили його заступником головного редактора та кандидатом на його наступника. Наполегливі заходи для встановлення відповідно кваліфікованого редакційного складу ми продовжували, анґажуючи на працю в редакції м. і. таких відомих і без сумніву кваліфікованих наших „працівників пера", як д-р Остап Тарнавський, проф. Іван Овечко, письменник-поет і літературознавець Микола Щербак, але всі вони, після відносно короткого часу, відійшли зі „Свободи" на інші, більш відповідні для них пости. Заходи і старання ми продовжували, але вже в першому році після 28-ої конвенції, точніше: 25-го липня 1975-го року нагла і несподівана та далеко передчасна смерть ред. Михайла Сосновського заставила нас починати все наново та розглядатись за новим, відповідно кваліфікованим кандидатом на заступника і наступника головного редактора, для якого вже також швидко зближався час на плянований ним відхід.

Зайвий конфлікт

У тому критичному для редакції часі, як треба було — як кажеться — „зі шкіри вилазити", щоб і газету вдержати на відповідному рівні та рівночасно давати собі раду з безліччю „звичайних" для редакції справ і проблем і при тому продовжувати зусилля для наладнання нового кваліфікованого редакційного складу, головний предсідник п. Йосип Лисогір почав свій конфлікт з головним редактором, що — в оцінці підписаного звітодавця — не мав жадних дійсних причин, тим більше в світлі їхньої прикладної співпраці та взаємної допомоги і навіть особистої дружби протягом трьох попередніх конвенційних каденцій і ще перед ними. Оба партнери конфлікту з'ясували його суть на попередній 29-ій конвенції. З їхніх вияснень сумарично виходить, що після багатьох років їхньої повної співпраці прийшло між ними до конфлікту на тому самому тлі, яке виразно зарисувалося — очевидно з інших міркувань — і в теперішньому конфлікті в Головному Уряді УНС: принципового характеру УНС та порядку вартостей в ньому і в його діяльності. Редактор, відкликаючись на Основну грамоту і на Статут УНС, обстоював у його завданнях і праці першенство СЛУЖБИ членам, з чим раніше вповні і активно погоджувався і головний предсідник, який нагло і без будь-яких дійсних причин почав радикально обмежувати можливості тієї служби із суто БИЗНЕСОВИХ міркувань. У протоколі з попередньої 29-ої Конвенції у відповідях редактора на запити і завваги в дискусії на цю тему м. і. записано (гл. стор. 198):

> „...Редактор заявляє, що... справи були принципового порядку... Насамперед треба з'ясувати характер нашої установи. Є дві концепції: „бизнес", чи „сервіс". Коли заглянути до статуту і акту інкорпорації нашої установи, то виразно виявляється, що ми маємо „робити бизнес" на те, щоб служити нашим членам, нашій громаді, а не навпаки. Це були основні розходження між ним і головним предсідником. Він усе це з'ясував Головному Урядові. Немає в тому розходженні ніяких особистих образ, упереджень чи застережень..."

І дальше в цьому протоколі записано:

> „Головний предсідник УНСоюзу Йосип Лисогір... відносно справи непорозуміння з головним редактором заявляє, що треба все полагодити, щоб праця йшла веперед. Після того головний предсідник підійшов до головного редактора й вони подали собі руки. На залі рясні оплески..."

На цьому справа того зайвого конфлікту формально закінчилася, бо п. Йосип Лисогір уже не був переобраний на головного предсідника, а редактор пів року пізніше сам відійшов на пляновану вже раніше емеритуру. Але деякі наслідки того конфлікту дістав у спадщині новообраний 29-ою Конвенцією провід УНС. Чи і наскільки він дає собі раду з тими наслідками — це вже інша справа, яка не належить до підписаного звітодавця і його відповідальности, бо на їх наладнування він уже не мав впливу. Це відноситься зокрема до відповідно кваліфікованого наступника на пості головного редактора та запевнення ідейно-програмової, етично-професійної та подібної тяглости (континуації) в редагуванні газети.

Праця і відповідальності після 29-ої Конвенції

Негайно після 29-ої Конвенції УНС підписаний звітодавець зголосив Головному Екзекутивному Комітетові УНС свій заплянований вже раніше відхід на емеритуру з днем 28-го серпня того ж конвенційного 1978-го року. Відходячи на пляновану і зголошену вже раніше емеритуру, цей звітодавець не залишав редакції напризволяще. Бо й як міг би це вчинити, віддавши для цієї редакції ввесь труд двох третіх частин свого дорослого життя! З його остаточним відходом в редакції щоденника працювали редактори: Василь Тершаковець, Володимир Левенець, Любов Коленська, д-р Євген Федоренко та часово д-р Володимир Косик і Зенон Снилик. Головною проблемою була справа кандидата на головного редактора, але на вирішення цієї справи підписаний звітодавець уже не мав впливу.

Головний Екзекутивний Комітет і опісля Головний Уряд прийняли до відома його відхід на емеритуру, але на прохання Екзекутивного Комітету підписаний звітодавець ще до липня 1980-го року перебував щоденно в редакції та — на бажання, чи прохання, Екзекутивного Комітету і редакторів — всіляко, словом і ділом, їм допомагав. Від 1-го липня 1980-го року цей звітодавець — як уже згадано — не має жадного відношення до редагування „Свободи", хоча в потребі, і тільки на прохання Екзекутиви, ще полагоджував, чи завершив полагодження деяких видавничих справ, зокрема:

І. Альманах УНС. Зредагував та допоміг у популяризації чотирьох річних альманахів УНС: 1) Альманах УНС-1979. У сторіччя народження Симона Петлюри. Ст. 254. 2) Альманах УНС-1980. Ст. 288. 3) Альманах УНС-1981. „Коли в Ню Йорку гомоніла Україна". Ст. 320. 4) Альманах УНС-1982. „Коли ми діждемося Вашінгтона з новим і праведним законом?" (У 250-річчя народження Джорджа Вашінгтона). Ст.288.

ІІ. Завершив (редакційна перевірка, коректа друкарського складу та книжкове оформлення) заплянованих і вирішених у попередній каденції публікацій книжок: 1) Уласа Самчука: „Слідами піонерів", ст. 270, 2) Д-ра Луки Луцева: „Література і життя", ст. 480, 3) Любови Коленської: „Дзеркала", ст. 224, та 4) Проф. Володимира Барагури: „Калиновий міст", ст. 222 та — в кінці принагідно [illegible] „В дзеркалі конвенцій УНС". Ст. 72.

III. Із редакційної оцінки та становища у важливіших та більше і менше суперечних справах і проблемах, підписаний звітодавець зокрема відповідальний за: 1) Становище в справі Патріярхату Помісної Української Католицької Церкви (прийняти до відома і практикувати у поступуванні існування Патріярхату ,,де факто" та активно змагатися за його визнання також ,,де юре"), 2) У ,,справі Мороза" (,,Ікона і жива людина") та 3) У справі ,,концепції" Григоренка (,,Суперечна резолюція"). Це є ті справи, з оцінкою і ,,ставленням" яких цей звітодавець може вважатися і є редакційно відповідальний. Зайво було б доказувати, що оцінка і становище ,,Свободи" в тих справах вповні і без будь-яких відхилень відповідає тим основним настановам, що з'ясовані на початку цього звіту та які правили за ,,лінію" ,,Свободи" увесь довгий час відповідальности за неї підписаного звітодавця і його попередників, зокрема д-ра Луки Мишуги. Ці докази наявні.

Але, з цими справами, зокрема двома останніми: ,,Справою Мороза" та ,,Суперечною резолюцією" відносно ,,концепції" Григоренка, пов'язана ще й четверта справа, справа XIII Конґресу Українців Америки, яка стала своєрідним ,,каменем приткновення" теперішньої ,,розтерзаности" в нашій громаді і в самому УНСоюзі.

Звітодавець ще в двох випадках редакційно й дальше авторсько-особисто старався 1) своєчасними вияснennями, пригадками і пересторогами відрадити визнавців ,,органічної єдности" від виявлених ними вже перед Конґресом тенденцій і практичних заходів для встановлення тієї їхньої ,,органічної єдности" в УККА, і 2) коли ці переконування і перестороги злегковажено на Конґресі, що призвело до — в оцінці нашого гл. предсідника д-ра Івана Флиса — ,,безславного" перебігу і закінчення Конґресу та теперішньої жалюгідної ситуації в нашій громаді, тоді цей звітодавець уже принагідними авторськими статтями, за своїм підписом, намагався вповні та — як кажеться — без страху перед нікім і без ласки для нікого з'ясувати ситуацію (,,Нарід має право знати!") із єдиним висновком, що ми: або всі виграємо привернениям нашої дотеперішньої ,,механічної єдности", або всі програємо продовжуванням нашого ,,органічного" розбрату. У першому випадку привернення нашої єдности буде найбільшим ударом і поразкою для нашого ворога, в другому випадку цей комуно-московський ворог тріюмфуватиме. І це становище вповні відповідає згаданій традиційно-історичній ,,лінії" ,,Свободи", але остаточна перемога такого становища вимагала б відповідної послідовности, того, що наші американські співгромадяни називають ,,Фоллов ап", на що цей звітодавець у нових обставинах у редакції вже не міг мати впливу...

Закінчення

На закінчення цього кінцевого звіту ще тільки коротка пригадка: ,,Свобода" була ,,словом у началі" Українського Народного Союзу й Американської України і вже повних 89 років є ,,словом на сторожі" не тільки українських поселенців та їх нащадків у Новому Світі та в інших країнах, але й нашого українського народу на рідній і все ще не своїй землі. Свідомість цього просвічувала цьому звітодавцеві у його праці і зусиллях та його відповідальності за ,,Свободу" протягом найдовшого періоду в її історії. Моїм головним побажанням, щоб вона завжди, сьогодні і у майбутньому, продовжувала цю свою ролю ,,слова в началі" всіх добрих починів та ,,слова на сторожі" досягнень і долі нашої установи, нашої громади і нашого народу. Відповідальність за це спадає на кожночасну конвенцію УНСоюзу та на обрані нею керівні органи. Дай Боже, щоб ця 30-та Конвенція була свідома цієї відповідальности у своїх рішеннях!

Звіт редактора "The Ukrainian Weekly" Роми Сохан Гадзевич

The period covered by this report, April 1980 to the present, was a time of numerous changes at The Ukrainian Weekly.

The changes began when my senior colleague and co-editor, Ihor Dlaboha, left The Weekly staff on April 4, 1980, to accept another job.

While The Weekly searched for new staffers, Helen Perozak Smindak, who is known for her "Panorama of Ukrainian culture in the Big Apple" and who at one time served as Weekly editor, filled in as co-editor.

On May 5 and 6, respectively, Ika Koznarska Casanova and George Bohdan Zarycky joined The Weekly staff as editorial assistants; after a three-month trial period they were named assistant editors.

Effective June 1, 1980, The Weekly subscription system was separated from that of Svoboda, thereby cutting the number of The Weekly's subscribers down to the some 2,000 readers who had subscribed to The Weekly alone. The Weekly then ceased to be a freebie that all Svoboda subscribers received automatically at no extra cost, and it became administratively independent from the daily.

Editorial independence came on January 27, 1981, when the UNA supreme officers announced that they had decided to make The Weekly staff independent from Svoboda and that the staff was now responsible directly to the Supreme Executive Committee. This decision was later ratified by the full Supreme Executive Committee at its April 4 meeting.

On November 30, 1981, Ika Koznarska Casanova left The Weekly for an editorial position with the Suchasnist Ukrainian-language journal.

The staff was joined by Marta Kolomayets on January 18, 1982, and on April 18, after three months on the job, Ms. Kolomayets was promoted from editorial assistant to assistant editor. George B. Zarycky, in turn, was promoted to associate editor.

To sum up, it was a difficult two years in terms of personnel changes and a landmark period during which The Weekly grew into a newspaper in its own right. This growing process was actually begun on July 4, 1976, when the paper was reintroduced to the public as a new 16-page tabloid, and it progressed with the institution of administrative and editorial independence.

It must be noted here, however, that granting The Weekly staff editorial independence from Svoboda was not a new development. It was, rather, a return to The Weekly's roots, for The Weekly had been editorially independent since its founding in 1933 until 1957, when it was placed under the supervision of the Svoboda editor-in-chief.

As a result of this growing process, The Weekly can no longer be described as an English-language supplement to Svoboda or as a weekly edition of its parent paper.

Today's Weekly offers readers a unique product designed to appeal to anyone — Ukrainian- or English-speaking, young or old — who wants to keep abreast of events within the Ukrainian community as well as external developments which affect that community.

The Weekly staff is continually striving to make the new Weekly's content fresher and more selective, and its layout crisper, easier to read and better organized.

Staffers

The Weekly editorial staff now consists of:

- Associate editor George B. Zarycky, who holds a B.A. in English from St. Patrick's College (Ottawa) and an Honors B.A. in English literature from Carleton University (Ottawa);
- Assistant editor Marta Kolomayets, who holds a B.A. in English from the University of Illinois (Chicago Circle) and an M.S. in journalism, also from the University of Illinois (Urbana-Champaign);
- Editor Roma Sochan Hadzewycz, a full-time Weekly staffer since 1977 and a part-time staffer since 1974, who holds a B.A. in journalism and psychology, and an M.A. in journalism from New York University.

Together we are the three-man team responsible for the product readers receive each week. Each of us is involved in all facets of preparing The Weekly — from reporting and writing, to rewriting, editing and translating, to proofreading, layout and photography (including darkroom work).

In addition, The Weekly has a professional paste-up person, Hilary Zarycky, and an especially valuable and dedicated typesetter, Awilda Arzola.

Correspondents

Among the correspondents whose by-lines appear regularly in The Weekly are: Helen Perozak Smindak, Anisa H. Sawyckyj, Ihor N. Stelmach, Roman Sawycky, Dr. Walter Dushnyck, Dr. Myron B. Kuropas, Dr. Roman Solchanyk, Sen. Paul Yuzyk, Roman Juzeniw, Hilary Zarycky, Marion Burbella and Marta Korduba.

Scores of community and UNA activists, such as Mary Dushnyck and Helen Olek, can also be counted on as regular contributors of stories or information and photographs. And, of course, we are always on the lookout for new by-lines.

Major stories

The Weekly strives to serve its readers and the Ukrainian community by offering a Ukrainian perspective on international, national and local news.

During the period covered by this report, major stories covered by The Weekly were: the fateful 13th Congress of the UCCA and its aftermath; denaturalization trials of Ukrainians and other East Europeans and, especially, the use of Soviet-supplied evidence in the prosecution of these cases; Ukrainian-Jewish relations; repression of Ukrainians and other national, human, religious and civil rights activists in the USSR, as well as actions in their defense; the on-again-off-again Madrid Conference on Security and Cooperation in Europe, the purpose of which is to review implementation of the Helsinki Accords; the Solidarity movement and other developments in Poland.

Also important were: the Synod of the Ukrainian Catholic Church; the Sobor of the Ukrainian Autocephalous Orthodox Church; the consecrations and installations of a series of U.S. Ukrainian Catholic hierarchs; the 90th birthday of Patriarch Josyf Slipyj and the 65th anniversary of his priesthood; the 40th anniversary of the episcopacy of Metropolitan Mstyslav; the international women's conference in Copenhagen and the activities of Ukrainian women in attendance; the ordeal of hostage Michael Metrinko; the courting of the Ukrainian vote during the 1980 presidential election and in other political races; the Ukrainian Institute of America tax crisis and the institute's reactivization; the Babyn Yar Park project in Denver.

Also extensively covered were the efforts of small, yet highly effective, groups such as Americans for Human Rights in Ukraine and the Media Action Coalition, which continued to do excellent work for the Ukrainian cause in the face of growing disillusionment and fragmentation within the Ukrainian community.

Specials and features

The Weekly attempts to be many things to many people, i.e. to offer its diverse readership an array of features and in this way to reach out to all segments of the Ukrainian community, as well as to non-Ukrainians. Apparently, the newspaper is successful in this regard, as seen from the responses to The Weekly's 1981 questionnaire. (For a report on the questionnaire responses, see The Weekly, June 7, 1981.)

In 1980-82, The Weekly staff prepared several special issues, including year-ender issues for the years 1980 and 1981; as well as issues devoted to UNA scholarships, the 90th jubilee of Patriarch Slipyj, and the fifth anniversary of the Ukrainian Public Group to Promote the Implementation of the Helsinki Accords.

Among the special features carried by The Weekly during the report period were: Ika Koznarska Casanova's series "On the state of contemporary Ukrainian church art and architecture"; George B. Zarycky's serialized interview with Adrian Karatnycky on developments in Poland; articles by several authors discussing cooperation between Ukrainians and Carpatho-Rusyns; Dr. Myron B. Kuropas's articles, including those on the Reagan administration and ethnics, "The American Circle," and the national congresses of U.S. Ukrainians; and Sen. Paul Yuzyk's articles on the 90th anniversary of Ukrainian settlement in Canada, and on the Russian Orthodox Church among Ukrainians in North America.

In addition, The Weekly regularly publishes the following features: "Panorama of Ukrainian Culture in the Big Apple," "Ukrainian pro hockey update," "Sounds and views," "Uke-eye," "Notes on people," "Preview of events," "Book notes," "News and views" (commentary), art and music reviews, letters to the editor and UNA-related articles. Special attention is given to youth organizations and student activities.

Goals

The primary goal of The Weekly, is, of course, to inform readers about Ukrainians in the diaspora and in Ukraine, and about events and issues that affect Ukrainians.

Within this context, The Weekly attempts to:

- inform readers about Ukraine and its people's struggle for independence, and human and national rights, interest readers in the fate of Ukraine, and, ultimately, stimulate them toward involvement in actions defending Ukraine's rights;
- point out inaccuracies and misrepresentations about Ukraine and Ukrainians, and involve readers in counteracting them;
- interest readers in the activities of Ukrainian organizations and communities;
- inform the public about the UNA and its multi-faceted activity, as well as promote the UNA and its good image.

Needs

Our most pressing needs at this juncture are:

- to promote The Ukrainian Weekly — among UNA'ers and non-UNA'ers, Ukrainians and non-Ukrainians — in order to increase its circulation;
- to overcome the image problem whereby The Weekly and Svoboda are perceived as synonymous and the false notion prevails that The Weekly merely carries the English version of news and features already published in Svoboda;
- to obtain more contributors who could provide news about their respective communities or organizations — especially from Canada, as well as UNA'ers who would regularly submit information on local UNA activities;
- to receive credit for that which is ours, for, while we are proud of the fact that many English-language Ukrainian newspapers reprint or excerpt Weekly articles, we feel that we deserve to be cited as the source of such materials.

***

In conclusion I would like to thank the 30th UNA Convention for this opportunity to inform you about the work of The Ukrainian Weekly staff and to assure you that we will do our utmost to continually improve The Weekly and to serve the UNA and the Ukrainian community, especially now, on the eve of The Weekly's 50th anniversary.

I would also like to thank the UNA Supreme Executive Committee and the editors of Svoboda for their understanding and cooperation.

ВІВТОРОК — 25-го травня 1982 р.

ПОПОЛУДНЕВА СЕСІЯ — ГОД. 2:20 по пол.

Сесію відкрив **предсідник Конвенції Л. Філь** і покликав **Секретарсько-організаційну комісію** в такому складі: Роман Припхан, Данило Пищ, Остап Зинюк, Омелян Твардовський, Петро Ліщак, Марія Гаравус, Теодор Кубарич.

Після цього він відчитав привіти, які наспіли від: Патріярха і Кардинала Йосифа, Митрополита Української Православної Церкви Мстислава, Архиєпископа і Митрополита в Канаді Максима, Архиєпископа і Митрополита в Америці Степана. В дальшому вичислив привіти, які наспіли від: Архиєпископа Української Православної Церкви Бориса, Єпископа-помічника Української Католицької Церкви Роберта з Філядельфії, Єпископа Ізидора Борецького з Торонто, Єпископа Іннокентія з Чікаґо, Єпископа Роборецького з Саскатуну, Єпископа Української Православної Церкви в Канаді Василія, а теж від Союзу Українців Католиків ,,Провидіння". Також подав, що сенатор Патрик Мойніген і конгресмен Френк Гортон переслали короткі привіти і перепросили, що не можуть бути присутніми на Конвенції.

ПРИВІТИ

Згодом Л. Філь привітав пастора Олексу Гарбузюка, голову Світового Євангельсько-Баптистського Об'єднання, який заразом є делеґатом на Конвенцію. Попросив пастора скласти привіт.

Пасто Олекса Гарбузюк, вітаючи Конвенцію сказав, що йому надзвичайно приємно вже четвертий раз брати участь у Конвенції УНСоюзу і репрезентувати на ній 17-ий Відділ УНСоюзу ім. Івана Онищенка при українській баптистській церкві в Чікаґо. Підкреслив, що він теж репрезентує Всеукраїнське Євангельсько-Баптистське Братство, Українську Баптистську Церкву з її помісними церквами у ЗСА, Канаді, Австралії, Південній Америці та інших країнах українського поселення. Заявив, що йому надзвичайно приємно привітати всіх учасників 30-ої Конвенції від всього Баптистського Братства та побажати повноти Божих благословенств і великих успіхів УНСоюзові у його знаменній праці. Йому, як духовній особі, найвищим авторитетом є Слово Боже, св. Євангелія, наука Нового Заповіту, і тому він закінчив свій привіт цитатою з послання св. апостола Павла: ,,Спокій братам і любов і з вірою від Бога Отця і Господа нашого Ісуса Христа".

В дальшому звернув увагу на три моменти — спокій, любов і віру. Люди будують своє життя, свою діяльність і працю не на компромісах, а на принципах спокою, співпраці, кооперації. Саме цього він бажає 30-ій Конвенції УНСоюзу. А теж бажає любови, що є досконалістю людини. А третє, чого він бажає, це віри в Бога, віри в ідеали, для яких є покликана людина. Отож, нехай живе в Українському Народному Союзі спокій, любов, нехай живе віра в покликання, нехай живе Український Народний Союз.

Василь Дідюк (головний радний) запропонував вислати привітальні телеграми від 30-ої Конвенції УНС Патріярхові Йосифові і Митрополитові Мстиславові.

Предсідник Конвенції Л. Філь передав ведення Конвенції заступникові д-рові Несторові Олесницькому.

Д-р Нестор Олесницький подякував делеґатам за довір'я і за честь бути обраним на цей пост і заявив, що старатиметься вести гідно і чесно сесіями.

Зробив короткий витяг в англійській мові з додатку до звіту головного контрольора мґр-а Івана Геврика.

В дальшому нпопросив до слова почесних членів Головного Уряду УНСоюзу.

Інж. Степан Куропась сказав, що завдяки УНСоюзу постало вісім років тому Об'єднання Сеньйорів, яке кожного року відбуває з'їзд на Союзівці. УНСоюз обіцяє сеньйорам, що побудує там для них дім, але з огляду на те, що побудували 15-поверховий будинок, не стало вже грошей на побудову дому для сеньйорів. Сказав, що зразу після 30-ої Конвенції відбудеться на Союзівці черговий з'їзд сеньйорів — закликав присутніх секретарів, щоб вони теж робили щось для відділових сеньйорів — хоча б допомогли їм фінансово, щоб ці сеньйори могли взяти участь у згаданому з'їзді.

Марія Чучман сказала, що це 10-та з черги Конвенція УНС, в якій вона бере участь. Висловила радість з того приводу, що в Конвенції беруть численну участь жінки-делеґатки, які заразом є відданими союзовими працівниками й організують поважне число членів. Побажала всім делеґатам багато сил до дальшої праці для добра УНСоюзу, а теж вирозуміння і терпеливости, а передусім єдности, бо в єдності сила.

Делеґат 231-го Відділу Василь Пастушок склав привіт від делеґатів стейту Пенсильвенії.

Д-р Н. Олесницький відчитав привіт від конгресмена Френка Гортона.

9. ДИСКУСІЯ НАД ЗВІТАМИ

Коли зладжувано листу дискутантів, **делеґат 271-го Відділу Володимир Корчинський** склав подяку Екзекутивному Комітетові за те, що він уможливив громаді Елмайри поставити там пам'ятник Тарасові Шевченкові. Теж подякував ,,Свободі" й ,,Українському Тижневикові" за поміщування вісток, зв'язаних з цією подією, а заступникові головного предсідника, д-рові М. Куропасеві подякував окремо за виголошення промови під час відкриття пам'ятника. Вдячна громада приєднала за це до УНСоюзу 30 нових членів, забезпеченихна $100,000.

Д-р М. Куропась подякував головному радному проф. Тарасові Шмаґалі і Євгенові Іванцеві за те, що вони доклали старань до того, що на Конвенцію завітає заступник президента ЗСА Джордж Буш.

Ведучий Конвенцією д-р Н. Олесницький подав, що до дискусії зголосилося 50 осіб. Вирішено, щоб обмежити кожного дискутанта до 3-ох хвилин.

Приступлено до дискусії:

Михайло Карачевський (221) запитався головного предсідника д-ра І. Флиса, чому всі письма, що їх висилає Округа Чікаґа, яку він очолює і яка охоплює 9 Відділів, Екзекутива УНС іґнорує, а теж, що сталося з винагородою, яку повинна одержати Округа Чікаґо за придбаних нових членів — чи помилково не вислано її до другої Чікаґської Округи? Запитався головного предсідника, чим руководилася Екзекутива УНС, коли творила в Чікаґо другу Округу, не перевіривши справи. Сказав, що коли Екзекутива вважає, що в Чікаґо повинні бути дві Округи, то вона повинна трактувати їх однаково, бо вони платять такі самі вкладки то й повинні користуватися такими самими привілеями. Ствердив, що його попередник мґр Лука Костелина робив заходи, щоб ці справи наладнати, але ця друга Округа не виказала в тому напрямі доброї волі і зацікавлення.

о. Степан Біляк (головний контролер) сказав, що він є ображений з приводу деяких уступів у звіті одного з головних радних (гляди: звіти ст 137), в якому він, о Степан Біляк, зарахований до ,,справжніх партійців". Головний котролер о. Ст. Біляк катеґорично заперечив і відкинув це несправедливе твердження і підкреслив, що цим він є дуже а дуже ображений. Як усім відомо, він очолює Консисторію Української Православної Церкви в Америці і, на його думку, ніхто не може робити йому такого закиду. Він ніколи не скривав своїх симпатій і ніколи не виступав проти нікого. Такий самий вислів він зустрічав в ,,Українських Вістях", що друкуються в Києві. Як книжка звітів попаде до Києва, то там скажуть, що українська еміграція послуговується їхніми кличами. Попросив, щоб звітодавець дав йому вичерпну і переконливу відповідь та доказав йому партійність, бо він партійного квитка ніколи не мав, не має і не буде мати, але йому, як громадянинові-українцеві ніхто не може відібрати його свобідної думки, яку він може кожночасно висловити. Він ніколи нікого не ображав, ніколи не виступав проти ніяких політичних угруповань, що можуть ствердити філядельфійські громадяни, з якими він співпрацював на протязі 18 років. Висловив побажання, щоб у майбутньому ніхто таких виразів у звітах не вживав.

На кінець заперечив твердження д-ра Б. Футея, що буцімто він виявив охоту взяти участь у засіданні Контрольної Комісії, яке мало відбутися попереднього дня. В тому засіданні він не хотів брати участи.

Д-р Богдан Шебунчак (25) звернувся з проханням до д-ра М. Куропася, щоби він поінформував, що сталося в Чікаґо на зборах тамошнього Окружного Комітету. Відносно звітів сказав, що звіти членів Головного Екзекутивного Комітету віддзеркалюють пророблену ними працю, не злі теж були звіти членів Контрольної Комісії, але коли він глянув на звіти деяких радних, він не хотів вірити, що це є звіти. Він має на думці головно звіт д-ра Аскольда Лозинського, в якому немає ані одного слова звітування з пророблені праці для УНСоюзу, а тільки напади на поодиноких людей, як на д-ра І.Флиса, о. С.Біляка, а теж і на його особу. Запитався д-ра А. Лозинського, що він зробив, як головний радний, для УНСоюзу на протязі минулої каденції, бо із звіту нічого не можна довідатися. Теж відчитав з обуренням закінчення звіту Є. Репети, в якому він називає членів Екзекутивного Комітету ледачими людьми.

Михайло Цяпка (14 звернувся з запитом до Екзекутивного Комітету, чи крім контролі, яку переводить Контрольна Комісія УНС, переводить перевірку книг УНС федеральна чи стейтова контроля. В дальшому запитався, які злочини поповнили члени Екзекутивного Комітету, що 11 осіб — членів Головного Уряду УНС покликали ,,Комітет за правопорядок в УНСоюзі". Чи цей комітет постав наслідком горячкування, чи непередумання справи. Створення цього комітету викликало велике негодування в українських поселеннях. Дальше запитався, які є пляни цього комітету на майбутнє, а теж, чому два члени Контрольної Комісії не підписали спільного протоколу перевірки діловодства УНСоюзу.

Петро Ліщак (230) ствердив на підставі протоколів 3-ох останніх нарад Головного Уряду УНС, що непорозуміння, які існують у Головному Уряді, не сприяють секретарям Відділів у приєднуванні членів.

Василь Ліщинецький (240) підкреслив, що спадок членства в УНСоюзі є застрашуючий і алярмуючий. Він це ствердив на підставі звітів Організаційного відділу. Запитався, чому є так багато Відділів, бо аж 33 які нараховують менше, ніж 15 членів. Згідно зі статутом, щоб заложити Відділ, треба мати найменше 15 членів. Ця справа тягнеться ще з попередніх конвенцілй і дотепер ніхто в тій справі нічого не зробив. Ствердив, що майно УНСоюзу відсотково зростає багато менше, як попередніми роками.

Інж. Степан Куропась (почесний член) звернувся із запитом до д-ра А. Лозинського, як він і д-р Б. Футей уявляютьб собі ,,більшість". На XIII Конґресі УККА було сказано, що ті організаціїл, які вийшли з конґресу, були в меншости. Чому ж тоді вони обидва не признають більшости і меншости в УНСоюзі — коли 3-ох з 5-ти контролерів рішили, що д-р Б.Футей вже більше не є головою Контрольної Комісії то вони повинні тому повинуватися. Вони повинні знати, що Конвенція не вибирає голови Контрольної Комісії і тому д-р Б. Футей, коли пішов на скаргу до американського бюра парляментарної процедури, що йому відібрано пост, не мав рації, бо на пост голови вибрали його члени Контрольної Комісії і вони могли його теж кожночасно з того посту скинути. З тією справою, що українці відбирають йому пост, не треба було д-рові Б. Футеєві йти на скаргу до американців, бо такого посту він не мав. В дальшому запитався д-ра А.Лозинського, на якій підставі він, як головний радний, ствердив у своєму звіті, що УНСоюзові грозить передчасна ліквідація. Це дуже далекойдуче ствердження і його треба обоснувати. Головної радної Анни Гарас запитався, чи та ,,одинадцятка", з якою вона підписувала звісну ,,заяву", мала добрих адвокатів.

ГРОМАДИ ВІДЗНАЧИЛИ РОКОВИНИ НЕЗАЛЕЖНОСТИ

Коговз

Представники чотирьох міст (зліва): М. Ґилкріст (Вотервліт), К.Краєвскі (Амстердам), посадник Р.Кенестрері (Коговз) і В.Карлі (Трой) читають і підписують проклямації у День Української Незалежности.

Голова Окружного Комітету відділів УККА Олбанської округи (Амстердам, Вотервліт, Коговз і Трой) інж. Я.Спяк відкрив святочний бенкет з нагоди 65-ліття проголошення самостійности України 22-го січня 1918 року в Києві, в суботу 22 січня ц.р., в залі Українського Клюбу в Коговзі та передав його ведення дир. М. Терлецькому. О. митрат В.Андрушків провів молитву. М. Терлецький запросив посадників підписати проклямацію про День Української Незалежности.

Посадник Коговзу Р. Кенестрері підписав проклямацію та передав салют українцям Коговзу з цієї великої нагоди. Заступник посадника Амстердаму К.Краєвскі прочитав проклямацію посадника,привітав українців з Днем Незалежности. Він пригадав, що не тільки один день у році, але біля пам'тника поляглим у війнах цілий рік повіває український прапор і прапори тих народів, що їхні сини поляглим у Першій і Другій світових війнах. Представник посадника Вотервліту М. Ґілкріст прочитав проклямацію посадника та склав ґратуляції українцям у 65-ті роковини їхньої незалежности. Асистент посадника Трою В. Карлі прочитав проклямацію та висловив надіющо Україна здобуде свободу.

Конґресмен Сем Стреттон, демократ з Амстердаму, довголітній приятель українців, привітав зібраних по-українськи:,,Дорогі брати й сестри!", що присутні прийняли довготривалими оплесками. Він згадав, що 5 років тому був з делеґацією американських парламентаристів в Києві і там привітав цими словами присутніх. Але один із совєтських урядових осіб сказав йому, що цих слів не вживають тепер там. Україна, що 65 років тому була самостійна, карається в комуністичній неволі, але вона скінчиться, і Україна знову буде вільною самостійною державою. Разом з Дервінським він спонзорував у Вашінгтоні День Української Незалежности; цього року з Ріттером буде спонзорувати 22-го січня,це велике свято українців.

Проф. Л.Добрянський, що впливав на американську політику в обороні України, буде заприсяжений на амбасадора на Багамах. Тільки сильні ЗСА й НАТО зможуть допомогти визволитися Україні та всім поневоленим народам.

Конґресмен М.Гобляк в теплих словах, згадуючи своє українське походження висловив надію на недалекий день відновлення української державности. М. Терлецький прочитав листи з привітами від сен. Дж. Саломона з Тайвану та конґресмена Н.Келлегера.

Після вечері, що її приготовив М.Димчар, Є.Наболотний прочитав ІУ Універсал Української Центальної Ради українською мовою, а потім В.Слободян—англійською. Сумівка Т.Наугольник продеклямувала поему Орлюка ,,На Софійській площі". Інж. Я.Спяк прочитав змістовну доповідь про Січневі Роковини англійською мовою. Молоді танцюристки, членки танцювальної групи ,,Зорепад", сумівки Т. і І. Наугольник, С.Коновальчук, С. Коцур і сумівець Івась Семчук, протанцювали ,,Гуцулку", пізніше ,,Козачка" у супроводі на акордеоні Н.Семчук. Пластунка Н.Боднар продеклямувала поему О.Олеся ,,Воля України".

Мґр Д.Боднар-Байрон виголосила українською мовою доповідь про змагання українського народу за свою державність, що завершилися Актом 22-го січня 1918 року. Не зважаючи на велику перевагу ворогів, український нарід героїчно боровся й далі не перестає боротися різними способами за своє державницьке самовизначення. Плекаймо культ 22-го Січня, зберігаймо самостійницьку державницьку думку у вільному світі,— закликала прелеґентка.

Дир. М.Терлецький подякував американським гостям, усім, що причинилися до приготування й переведення програм, організаційному референту Є.Наболотному, що вклав багато праці, щоб разом з членством відділів УККА і СУА все приготовити.

Вкінці о.В. Пашко провів молитву в намірені українського народу. Українським гимном закінчено це багатолюдне святкування Великих Роковин. Присутні були наші священики з Коговзу, Вотервліту і Трою.

Обсерватор

Сан Франсіско

Відділ УККА на Північну Каліфорнію відзначив роковини 22-го Січня у неділю, 23-го січня ц.р. тут у залі місцевої української православної парафії.

Програму відкрив голова Відділу УККА д-р Олег Верес. Маруся Іськів прочитала проклямацію Українського Дня, яку видав посадник міста Сан Хозе Тома МекЕнері. Посадник Сан Франсіско Діяна Фейнстейн через перевантаження своїми обов'язками не змогла цього року прийняти українську делеґацію. Її секретар вибачився за це в її імені і запевнив, що у наступному році посадник прийме українську делеґацію. Він попрахав, щоб написати листа за яких 5 тижнів перед датою зустрічі. До речі буде згадати, що Д. Фенстейн завжди приймала українську делеґацію у минулих роках.

Промову сказав адвокат Андрій Сороковський. Його промова була дещо відмінною від промов із попередніх років. Доповідач приступною для широкої публіки мовою подав характеристику українських конституційних актів за час від 1917 року аж до 1920 року. Він підкреслив, що, за малими вийнятками, всі ці акти були витримані у демократичному дусі, а тому вони перейшли до історії України як світлі моменти.

У мистецькій частині програми виступили відомі бандуристи Сергій Ковальчук та Петро Ковальчук. Вони виконали низку музичних творів;,,Полянка", ,,Гетьманський танок" муз. Петра Китастого; ,,Запорізький марш", ,,Зелений гаю", ,,Їхав козак за Дунай" муз. Григорія Китастого. Присутні нагородили бандуристів рясними оплесками. Приємно було почути на святі української державности музичні інструменти, які створив український нарід.

Осип Кладко по-мистецьки прочитав з книжки д-ра Льонгина Цегельського опис завершення злуки УНР з ЗУНР у одну соборну українську державу. Завершення злуки відбулося у Києві на Софійській площі 22-го січня 1919 року. У цьому описі багато зворушливих моментів. З огляду на обмежене місце згадаю лише кілька речень: ,,Володмир Винниченко і д-р Лев Бачинський (голова делеґації Західньої України—О.Л.) подали одни одному руки. З грудей тисяч, що стояли довкола, вирвалося: Слава! Слава Україні!'. Оце 'Слава' покотилось далі і далі до краю площі. Був це немов шум моря у бурю; щось могутнє і незабутнє".

Автор описує дефіляду війська: ,,...йшли тепер колони, разом понад 10,000 осіб. Перша появилася кіннота—придніпрянці. Коні чудові, козаки-один в одного! Їхали свобідно, по-козацьки... за кіннотою полки піхоти, як бистра струя, як жива ріка..." ,,...чути тяжкий гуркіт і брязк заліза. Це артилерія. Зразу польові гармати, а далі тяжкі- тяжезні потвори: мортири, гавбиці. По чотири пари коней тягне їх. Земля дуднить. Залізо бряжчить якось грізно. На ляфетах як муровані сидять гармаші;",,.як сон, як мрія пригадується це".

Спокійно прочитані доповідь й опис святочного завершення злуки українських земель доповняли себе.

Співом ,,Ще не вмерла..." закінчено це відзначення.

Олександер Лиско

,,Бо любов..."

(Продовження зі стор. 1)

відбувся цивільний шлюб. Після прийняття в хаті батьків Оксани Іван мусів повертатися додому в Америку.

Для молодої пари почалися нові митарства, потягнулися довгі місяці чекання. Треба було добитися від совєтської влади дозволу на виїзд Оксани до чоловіка в ЗСА. Почалася безконечна переписка з відповідними совєтськими установами, вироблення вимаганих документів. Коли, здавалося, що вже залагоджено, виявилося, що деякі документи загубилися у пошті або якась помилка у них зайшла, і доводилося виробляти нові.

Щойно в червні 1982 року всі документи були готові і вислані в Україну. Іван щодня очікував відповіді, вістки про день приїзду Оксани. Знову потягнулися місяці чекання. М. Бурбеллі пощастило,нарешті,22-го листопада замовити розмову з Оксаною у Львові на 29-го листопада. І знову чекання в той день—не так і легко було добитися замовленої розмови. Після кількох годин безперервних спроб, з допомогою доброзичливої телефоністки Керол, родом з Джамейки, яка, перейнявшися драматичною історією Оксани і Івана, сказала М. Бурбеллі, що навіть не піде додому після своїх годин праці, поки не доб'ється розмови, — щойно по четвертій годині по полудні дістали сполучення зі Львовом. Брат Оксани Роман розповів, що Оксану викликали на 2-го грудня до бюра ОВІР, де їй скажуть, коли має виїжджати до Москви, а звідти до Канади, до Монтреалю. До речі, саме в цей день пошта принесла лист від Оксани, в якому вона сповіщала, що буде в Америці десь у грудні.

Почалися гарячкові приготування до приїзду молодої.

Минали дні за днями, а від Оксани ні слуху, ні духу. Вже й Різдво минуло. Майже обезнадійнена М. Бурбелла вирішила 30-го грудня піти до крамниці на закупи. Повернулася вона додому в 11-ій годині, ледве встигла зайти до хати, як зустрінув її вигуками внук Іван Волошин: ,,Іван зараз буде телефонувати! Оксана сьогодні приїжджає!" Їй і ноги підкосилися. Ледве прийшла до себе, як кинулася до телефону — адже залишилося кілька годин, а треба так багато зробити, повідомити всю численну родину. Шість годин не відходила від телефону — домовилася з телевізійною станцією WABC, щоб були в 8-ій год. вечора на летовищі ЛяҐвардія в Ню Йорку, повідомила пресу, зорганізувала родинний привітальний комітет, а до того ще й бандуристів Григорія і Марусю Кушнірів та Володимира Васькова. І про калач не забула, і навчила привітальної ,,промови" 8-річну Андрею Волошин, що мала вітати Оксану хлібом-сіллю на вишиваному рушнику, цілу родину повідомила (так бодай у поспіху думала, що всю!), щоб одягалися в українські убрання, бо буде преса і телевізія. З родиною поїхав на летовище з букетом рож і давній приятель М. Бурбелли Степан Куропась, почесний член Головного Уряду УНС, що, перебуваючи в Ню Джерзі, відвідав її.

Літак з Оксаною мав приземлитися на летовищі в 9:15 вечора. За одну хвилину восьма — М. Бурбелла вже була на летовищі. Ні репортерів, ні телевізійних камер, ані навіть комітету привітального.,,Нарешті, все і всі опинилися на своїх місцях, чи майже всі, бо крім молодого. Та часу журитися за нього не було. Репортери телевізійні забажали перше інтерв'ю з Меріон Бурбеллою,яка розповіла їм цю романтичну історію, не забуваючи при тому вживати якмога частіше слів ,,юкренієн" і ,,Юкрейн". Щойно за двадцять дев'ята появився Іван, що, як виявилося, кружляв довкола летовища вже від 8-ої години, шукаючи місця, щоб поставити автомобіль. Побачивши стільки людей — і комітет, і бандуристів, і,- своїм очам не вірив,- репортерів, телевізійні камери, — він до матері: ,,Ти знала про це, мамо?!" Вона й голос втратила... У своєму радісному зворушенні, повідомляючи всіх про таку пишну зустріч, — повідомила майже всіх, бож забула... про Івана і сестру. Нашвидку зробили інтерв'ю з Іваном, бо наближалася хвилина прилету літака.

За спеціяльним дозволом повітряної лінії Істерн, персонал якої чим міг догоджав родині Бурбеллів, вся процесія вийшла назовні, де приземлився літак. Одні за одними виходили пасажири, ось вже і стюардеса вийшла, а Оксани нема... Напруження дійшло до меж майже паніки. Іванові дозволили ввійти в літак, ануж, може, забарилася Оксана. Ні, немає такої особи — Оксани Бурбелли — серед пасажирів, ніхто не чув, ніхто не бачив. Нетерпеливились репортери,і до Маріон Бурбелли: ,,Ар ю шур?" — гейби сумніваючись. Запевняє їх, що так, Оксана мусіла прилетіти. Всі повертаються до почекальної залі; нашвидкоруч з привітального комітету робиться три підкомітети розшуків, що кидаються у різні напрямки. Бурбелла — мати бігає по залі з шлюбною фотографією Івана й Оксана — ,,Чи не бачили ви такої жінки десь?" Один урядовець Істерн, поглянувши на світлину, сказав, що бачив він цю жінку у... приміщенні для багажів. Для бандуристів і камерменів відступає Істерн спеціяльну кімнату, так зв. ,,екзекутів лавндж". Меріон Бурбеллі пропонують по-українському оголосити через гучномовець: ,,Оксано,ми шукаємо тебе!" Аж раптом хтось вигукує; ,,Знайшли її! Швидко, де калач?" Комітет стає знову вітальним, підштовхують малу спантеличену Андрею з колачем, Анна Федорак тримає ікону, сестра Івана, Меріон Волошин, тримає писанку, символ нового життя для нового члена родини.

І відбулася українська ,,симфонія" — бандуристи грали, співали ,,Взяв би я бандуру", репортер закидував питаннями, обійми, поцілунки, а ,,камермени" накручували фільм. Всіх цікавило, що ж сталося, чому Оксана була у кімнаті для багажів? Дізналися: коли Іван повідомив про годину прилету Оксани на летовище Мірабель в Монтреалі, він сповістив подорожну агенцію СКОП, що замовила автомобіль, щоб перевезти її до монтреальського міжнародного летовища. Там Оксану нарадила працівничка летовища не чекати до 8:05 год., а відлетіти на летовище Ля Ґвардія попереднім літаком в 5:35. Прилетіла вона в Ню Йорк вже в год. 6:45. Побачивши розгублену дівчину Дароті Ґіаріззо, охоронниця на летовищі,запитала Оксану, чи її хтось зустрічає. Та, очевидно, не зрозуміла; на щастя,Дороті розмовляє по-польськи трохи, розговорилися і це вона ,,охороняла" Оксану аж до 9:30,не відходячи від неї.

,,Як бачите, світ не без добрих людей", — сказала М. Бурбелла, — було їх більше, що допомагали". Розповіла вона про тих, що найбільше допомогли. Сенатор Билл Бредлі, демократ зі стейту Ню Джерзі, та його секретарка Мері Вилфорд приклали неймовірні зусилля, щоб приспішити справу виїзду Оксани до Америки через американську амбасаду в Москві. Коли Іванові в Службі іміґрації заявили, що треба чекати десь з вісім місяців, щоб порушити справу Оксани, бо, мовляв, є багато людей, що ,,кричать", щоб дістатися до ЗСА, — втрутилася у справу Лідія Савойка, директорка Служби міґрації і втікачів Американської католицької конференції,і справа пішла в хід майже негайно.

Оксана, струнка шатенка з глибоким поглядом великих синьо-сірих очей, спокійно прислуховувалася до розмови, лише раз-у-раз докидувала речення чи два. Ще вдома в Україні, вона мала передчуття, що одруження ,,не за горами", та не думала-не гадала, що її обранцем буде заокеанський українець. Коли дівчата,а між ними і Оксана, зірвали гілочки вишні, поставили у воду, пообв'язувавши їх кожна іншого кольору лентоками, то її гілочка розквітла найскорше, за пові'ям це значило, що вона першою з дівчат вийде заміж. Розповіла вона про це часописові ,,Нюз Трибюн" у Вудбриджі, Н.Дж., що присвятила ,,епопеї" Бурбеллів-Козак цілу сторінку, помістивши світлини Оксани з Іваном і М. Бурбеллою перед входом у церкву, де на весні відбудеться весілля. Тепер Оксана живе з матір'ю Івана в Метаван, Н. Дж., а Іван — в Байонні, де він, градуант католицького університету Сітон Голл в Савт Оранджі, навчає суспільні науки в школах публічної системи. Вважатимуть вони себе чоловіком і дружиною лише після вінчання в українській католицькій церкві Успенія Пречистої Діви Марії в Перт Амбою, де на весні, на початку квітня, повінчає їх о. шамбелян Йосиф Федорик, в асисті пароха церкви Романа Дубицького.

Врадувала, що нарешті, закінчилися роки чекання і вона — на порозі нового життя, смутно лише, що там, у Львові, залишилися її батьки і брат. Але потішає думка, що зможе їх згодом відвідати, бож виїхала вона з України за дозволом. Залишила вона у Львові розбиті серця — розповіла про двох ,,парубків". Один із них, 8-річний сусідський хлопець Андрій попрохав її брата, щоб перед від'їздом Оксани сфотографував його з нею, а світлину ,,пішли тому 'французові'" (Іванові) що хоче з нею женитися". Інший, 6-річний кузен її Захар, той лише ходив за нею по п'ятам та важко зідхав.

Оксана,закінчивши середню освіту, а згодом торговельно-кулінарне училище, працювала по своєму фаху; вона хоче, не гаючи часу, вивчати англійську мову. У цій справі вже домовлено з директором середньої школи в Метавані, Робертом Неснєм, що сам українського походження, який висловив бажання особисто привітати Оксану, коли вона вписуватиметься в цій школі на курс для дорослих.

Вміжчасі вони з Іваном оглядатимуть варті уваги місця в Ню Йорку, побувають у Мюзік Голл, в опері, але найголовніше — Оксана хоче зблизька побачити Статую Свободи.

Ще багато хотілося її розпитати, але милі гості поспішали у різних напрямках — Іван до праці, Бурбелла-мати з Оксаною — на побачення з директором школи в Матавані. Як оті малята у Львові,нерадо попрощалися ми із вродливою львів'янкою, яка пообіцяла і в майбутньому завітати до ,,Свободи" та розповісти, як склалося її життя в цій новій країні.

Виставляють зразки...

(Продовження зі стор. 1)

метів, дуже поширене в американському сучасному суспільстві. Поміж українцями є теж аматори та й знавці цієї ділянки. Так і Н. Погребінська, яка постійно проживає в Лексінгтоні, Н. Й., в Кетскильських горах стейту, призбирала чималу колекцію ранньо-американського народного мистецтва і примітивних кустарних виробів. Її знають уже в районі Кетскильських гір, де її збірки часто появляються на виставках ґалерій того району. В американській пресі можна знайти часті, ілюстровані світлини описи рідкісної колекції Погребінської в Stone House gallery, старовинному кам'яному будинку, який є її власністю. Власниця будівлі пристосувала її і переробила так, що не тільки колекція, але й сам дім є оригінальним і цікавим об'єктом для відвідувачів.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Фундація Українського Вільного Університету в ЗСА

повідомляє та запрошує всіх Вельмишановних Членів Фундації УВУ на

ЗАГАЛЬНІ РІЧНІ ЗБОРИ ФУНДАЦІЇ

що відбудуться

в суботу, 26-го лютого 1983 р., о год. 4-ій по пол. в домівці Організації Оборони Лемківщини при 136 Друга Авеню, НЮ ЙОРК, Н. Й.

Порядок нарад буде поданий на зборах.

За Управу Фундації Українського Вільного Університету:

Д-р Петро Ґой, в. р. *(голова)* — **Д-р Дмитро Боднарчук, в. р.** *(секретар)*

До відома людям доброї волі які зложили пожертви на будову хреста св. п. абсольвентові теології ОНУФРІЄВІ ШУМКОВІ в Мюнхені, Західня Німеччина.

15-го січня 1980 року я оголосив збірку, і рівночасно поробив старання почерез Всечесних Отців Укр. Кат. Парафії в Мюнхені, які порекомендували мені Івана Улінця, Шумкового мюнхенського приятеля, який в порозумінні зі мною зайнявся перенесенням тіла із німецької дільниці цвинтаря на українську, поставленням і посвяченням хреста та полагодженням різних формальностей.

Прошу прийняти до відома що І.Улінець повідомив мене листом про закінчення того діла 9-го листопада цього ж 1982 року. І я змісця виготовив фінансовий звіт, який пересилаю до преси.

ЖЕРТВОДАВЦІ:

Стефан Касіян 120.00, Мельничин-Шумкович Оксана 100.00, Мартин-Шумкович Христина 50.00, Печенюк Іван 20.00, Дячун Ярослав і Анна 20.00, Венґльовська Марія і Стефан 20.00, Ніньовський Василь 50.00, Ільків Іван 100.00, Вакарюк І. 450.00, Косарчин Микола 50.00, Паль Ольга 25.00, Качор Остап 20.00, Калитчук Филимон 50.00, Новоженюк Стефан 25.00, Дискретна Землячка 25.00, о.Р.Добрянський 50.00, о.Р.Закревський 40.00, о.С.Тарнавський 25.00, о.С.Іжик 20.00, о.М.Романчук 20.00, о.д-р А.Баран 20.00, о.Кулак 20.00, о.І.Іванчук 20.00, З. і М.Матвійчук 20.00, Калинюк Стефанія 20.00, о.В.Олач 10.00, В.Мойсяк 20.00, Сідлярчук С. 10.00, Бабюк Микола 5.00, Холєвчук Марія 5.00, Венґльовський Роман П. 5.00, Негрич Евгенія 5.00, Чепиґа Андрій 5.00, Ґончар Адам 10.00, Барабаш Розалія 10.00, Клюфас-Подюк Галина 20.00, Габрович Василь 5.00, Сандуляк Ольга 5.00, І в Мюнхені зложили І.Улінець 500.00 НМ - 190.00 дол., Антін Мельник 38.00 НМ - 20.00 дол., Разом зложили 1,705.00 дол.. Крім того І.Улінець заплатив на 10 літ площу та інші видатки, і обіцяв що поки буде жити, опікуватиметься могилою Покійного Шумка.

ВИДАТКИ НА ЯКІ Я ОДЕРЖАВ ВІД І.УЛІНЦЯ РАХУНКИ:

Дозвіл Мюнхенського Уряду на перенесення тіла	1,051.00 НМ
Фірма ,,Гупф" яка поставила з граніту хрест-пам'ятник	1,957.16 НМ
Квіти на гріб	290.00 НМ
Разом	3,298.16 НМ

На то я вислав п. Улінцеві	1,475.00 дол.
п. Улінець даток 500.00 НМ	190.00 дол.
п. А.Мельник даток 38.00 НМ	20.00 дол.
оголошення в пресі	20.00 дол.
Разом	1,705.00 дол.

В ім. Шумкової родини, яка живе в Україні, щиро-сердечно дякую всім жертводавцям, І.Улінцеві за його труд, та щиро дякую Всечесним Отцям Укр. Кат. Парафії в Мюнхені за відправи-посвячення хреста св. п. ОНУФРІЄВІ ШУМКОВІ.

Степан Касіян

ПОДЯКА

З волі Всевишнього відійшов від нас, несподівано, у Вічність, на 38-му році життя, наш Найдорожчий СИН І БРАТ

бл. п.

ОЛЕКСАНДЕР АСКОЛЬД ГЛАДКИЙ

Цією дорогою висловлюємо нашу найщирішу подяку Усім, що у тяжких хвилинах виявили нам свою сердечність і піддержку.

Усім, що взяли участь у похоронних відправах і Тим, що висловили нам свої співчуття.

Сердечно дякуємо за пожертви на Служби Божі, добродійні цілі та чудові квіти.

Особливу подяку складаємо нашому Дорогому о. Михайлові Кучмякові, ЧНІ, пароховi церкви св. Івана Хрестителя у Нюарку, Н. Дж., за неоцінену духову піддержку у нашому великому горю та за похоронні відправи.

Дякуємо Msgr. William Noe Field і Rev. James C. Sharp - директорові університетської бібліотеки, Seton Hall University за участь у похоронних відправах та за численні Служби Божі відслужені у намірені нашого Сина в університетській каплиці.

Окремо дякуємо Президентові Seton Hall University Dr. Edward D'Alesio за Службу Божу і за дедикацію книжки — Stephen B. Oates: "Let the Trumpets Sound" — у пам'ять нашого сина для університетської бібліотеки.

Особливо дякуємо Екзекутиві СУА, Окружним Управам, Відділам та Членкам СУА, які виявили нам багато приязні і доброго серця у тих дуже сумних і жалобних днях для цілої нашої Родини.

У пам'ять нашого сина Олександра буде створена стипендія через Суспільну Опіку СУА на виховання священика у Бразилії.

Наша щира подяка п. Ірені Кіндрачук, п. Олі Муссаковській і п. Ані Кравчук за переведення збірки і оформлення стипендії.

Дякуємо похоронному заведенню Литвина — Union Funeral Home, Union, N.J. за дуже дбайливе переведення похорону.

На СЛУЖБИ БОЖІ зложили:

Оля і Іван Буртики, Мирося і Богдан Бурачинські, Марта і Роман Данилюки, Марта Ганкевич, Віра Ганкевич, Юрій і Наталія Кігічак, Олександра Кіршак, Наталія Кравчук, Ярослава Крижановська, Люба Лапичак, Евгенія і Андрій Ратичі, Люба і Юрій Стефанівські, Ірена Сигалів, Ірена і Зенон Терлецькі.

На СТИПЕНДІЙНИЙ ФОНД НА ВИХОВАННЯ СВЯЩЕНИКА У БРАЗИЛІЇ У ПАМ'ЯТЬ ОЛЕКСАНДРА А. ГЛАДКОГО зложили:

по 100.00 дол. — Ірена Гладка, Орест і Марія Гладкі, Рома Гладка, Ярослав Гладкий;
по 50.00 дол. — Ліда і Ігор Гури, Наталка і Роман Кравчуки, Ліда і Володимир Гладкі;
по 35.00 дол. — Ольга і Мирон Гнатейки;
по 30.00 дол. — Дана і Зенон Каратницькі;
по 25.00 дол. — Ліда і Богдан Гайдучки, Ірена Дубас, Аня і Бернард Кравчуки, Пелагія Кучкуда, Ірена і Ярослав Щербанюки;
по 20.00 дол. — Ірена і Михайло Кіндрачуки, Іванна і Орест Лисинецькі, Уляна Старосольська, Марта і Богдан Цимбалісті, Юрій і Люцина Олесницькі;
по 10.00 дол. — Надя і Ярослав Бігуни, Реня Бігун, Зеня Воробець, Ольга і Володимир Гнатики, Марійка Гординська, Наталка Даниленко, Марія і Тарас Дурбаки, Наталка і Роман Загайкевичі, Ольга Заремба, Ірена Качмарська, Ірена і Роман Левицькі, Ольга Муссаковська, Олександра Падковська, Марія Полянська, Іванна Рожанковська, Іванна Ратич, Марія Томоруґ, Ольга Третяк, Ольга Цар, Ірена Чайківська, Наталка і Володимир Чайківські;
по 5.00 дол. — Аня Дидик, Ольга Літепло, Юстина Луків, Теодозія Савицька, Марія Савчак, Анна Стоцко, Розалія Полчі, Омелія і Михайло Цяпки;
по 3.00 дол. — Параня Ляцко, Анна Мокринська.

На ФОНД СУА ім. ОЛЕНИ ЛОТОЦЬКОЇ зложили:

по 25.00 дол. — Окружна Управа СУА в стейті Огайо;
по 10.00 дол. — Марія Крамарчук, Ольга Ганушевська, Мирося Приймак, Нуся Смеречинська, Слава Стеців.

На ПРЕСОВИЙ ФОНД ,,НАШОГО ЖИТТЯ" зложили:

по 25.00 дол. — 33-ій Відділ СУА в Клівеленд, Огайо;
по 15.00 дол. — Іванна Мартинець.

На УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ в Ню Йорку зложили:

по 20.00 дол. — Анна і Іван Настюки.

Хай Всевишній Господь Всіх Вас винагородить своїми ласками і добром.

ЛІДІЯ і ВОЛОДИМИР — батьки
АДРІЯН — брат

Помолімось за наших друзів

ЗАУПОКІЙНІ СВЯТІ ЛІТУРГІЇ

за спокій і вічну радість душ померлих Членів Фонду Катедр Українознавства

Впреп. о. декан Петро Огірко відслужить Заупокійну Святу Літургію, в п'ятницю, 25-го лютого 1983 року, о год. 9-ій рано, в УКЦеркві Царя Христа в Бостоні, Масс., за Блаженної Пам'яті:

МИХАЙЛА БУЧИНСЬКОГО
ІЛЬКА ГОРНЯКА
МИКОЛУ ІВАНИЦЬКОГО
д-ра ВСЕВОЛОДА КЛЮФАСА
ДМИТРА ОНИЩУКА
СЕМЕНА ПАПРОЦЬКОГО
д-ра ВАСИЛЯ СТЕФУРАКА
КАТЕРИНУ ШИПИЛЯВУ

Впреп. о. протопресв. Іван Ткачук відслужить Заупокійну Святу Літургію, в суботу, 26-го лютого 1983 року, о год. 10-ій рано, в УПЦеркві Всіх Святих, в Ню Йорку, за Блаженної Пам'яті:

ВАСИЛЯ ВДОВИНА
ЮЛІЮ ДЕЦИК
ВОЛОДИМИРА ДУТКУ
ІВАНА ЛУЦИКА
МИХАЙЛА ПЛАХТІЯ
МИКОЛУ ЯРЕМКА

Всіх Вп. Членів ФКУ просимо про молитви за померших наших друзів. Помоліться в часі відправи Заупокійної Богослужби, щоб поєднатись з нами в поході молитов до Всевишнього за тих, що творили добро.

Вічна Пам'ять Померлим Членам ФКУ!

ГОЛОВНА ЕКЗЕКУТИВА
ФОНДУ КАТЕДР УКРАЇНОЗНАВСТВА (ФКУ)

Роздоріжжя...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

необхідне порозуміння між ЗСА та СССР. Очевидно, у зв'язку з тим для них невигідна кожна діяльність, скерована на загострення американсько-совєтських стосунків. Відомо, наприклад, що Державний департамент за попереднього Президента ЗСА протестував не раз і не двічі проти різних, на його думку, надто гострих радіопересилань, скерованих проти СССР.

Безумовно, так само шкідливою для ЗСА уважають вони діяльність різних національно-визвольних сил, що прагнуть розбити імперію. Особливо ж негативно вони поставилися до перших спроб спільного польсько-українського фронту. Немає також сумніву, що великі впливи в тій установі мають і прихильники „єдинонеділимої" Росії. Не забуваймо, що т. зв. „непередрішенство" було базою американської політики, зокрема на терені „Радіо Свобода". На практиці воно було прикриттям для єдинонеділимства. Одже можна думати, що на крок МекДоналда зліквідувати на терені Европи дальшу діяльність европейського відділу „Вестерн Ґолс" був і тиск Державного департаменту. Мовляв, З'єднаним Стейтам Америки не треба вмішуватися у внутрішні справи СССР.

Тиск опортуністів

Немає також сумніву, що в різних закулісових заходах, скерованих на торпедування американської „приватної" ініціятиви на відтинку підтримки національно-визвольних рухів в СССР, активну ролю відіграли і деякі кола в Німецькій Федеративній Республіці. На цю організацію почався з їхнього боку політичний тиск уже досить давно — переконування залишити національну проблематику й не підтримувати польсько-українських стосунків і починань. Коли ж це не помогло, почався адміністраційний тиск. В приміщеннях „Вестерн Ґолс" у Мюнхені, як і в мешканні д-ра Сітка переведено з доручення прокуратури трус, мовляв, шукали зброї, яку нібито посідає „Вестерн Ґолс", і надавчі радіоапарати, які ця організація нібито доставляє „Солідарності" в Польщі.

Безсумнівно, що ці кола поробили певні заходи і в Вашінгтоні, щоб ліквідувати невигідну для них діяльність. А невигідна вона тому, бо насамперед порушує німецькі поняття єдности „Росії", і ще більше тому, бо НФР прагне „добрих стосунків" із СССР, мріє про відродження „розрядки", і ще більшою мірою хоче робити добрий „бизнес" із Совєтським Союзом. Отже для німців кожна ініціятива, скерована в антисовєтський бік і зокрема ще й за підтримкою американських, нехай навіть і „приватних" кіл, — дуже невигідна. Характеристичне, що на чоло европейського віділу „Вестерн Ґолс", після усунення д-ра Сітка, поставлено з благословення тих німецьких кіл одного болгарського русофіла-антикомуніста.

На гостинній...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

ни чому вони залишили рідний край, були менш покірними й менш готовими прийняти зверхність місцевих десятників та часом гостро реаґували на будь-яку експлуатацію, чи несправедливість. Перша світова війна спинила потік української еміґрації до Канади, причинилася до сповільнення зв'язків з рідним краєм, до утворення власного проводу в Канаді в ділянках соціяльній та культурній, як також привела до росту церковного життя та його ієрархії.

Лише з самого переліку питань видно, яке широке коло їх охопив автор. Власне, кажучи, вся праця має досить виразне спрямування. Автор по-новому насвітлює ряд питань, посилюючи їх даними безпосередньо з усіх піонерів. Безперечним достоїнством книги є пильна авторська спостережливість до точних деталів, що робить інтерв'ю більш правдивими й переконливими. Звичайно. при такій великій кількості інтерв'ю, не всі вони є рівноцінні, у деяких зустрічаються загальники, які іноді надають текстові відтінку сентиментальности. Хотілося б, наприклад, більше мати матеріялу про зв'язки українських поселенців з іншими народами та з канадською владою. Це останнє питання розглянено дещо в п'ятому розділі.

Поставлені і більш чи менш розгорнуті в книзі питання не вкладені в певну систему й не йдуть у єдиному річищі. Групування матеріялу за п'ятьма розділами дещо штучне. Проте радує те, що переважна частина праці написана без голого теоретизування, отже, з суто практичним спрямуванням. У книзі багато цінних фотографій і карт, згадано 175 прізвищ піонерів і з багатьма проведено інтерв'ю. Оформлення книги заслуговує на похвалу, бо воно пройняте тонким естетичним смаком і напевно притягне багатьох читачів.

У цілому книга справляє приємне враження своєю всесторонністю, щирістю та практичною спрямованістю, є хвилюючим документом про життя наших поселенців та серйозним внеском в історію Канади. „Профілі піонерів" заслуговують позитивної оцінки, а наші деякі критичні зауваження та побажання ґрунтуються виключно на прагненні бачити цю цінну працю ще досконалішою.

Наукове Т-во ім. Шевченка

ТЕРЕБОВЕЛЬСЬКА ЗЕМЛЯ

ІСТОРИЧНО-МЕМУАРНИЙ ЗБІРНИК

Ціна: $16.25 з пересилкою

Мешканців стейту Ню Джерзі зобов'язує 5% стейтового податку.

SVOBODA BOOK STORE
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302

✝ ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ТЕОДОРА ОНИСЬКІВ, член УНС Відд. 292-го ім. св. Івана Хрестителя в Дітройті, Миш., померла 29-го листопада 1982 року на 91-му році життя. Нар. 10-го липня 1891 року в Зах. Україні. Членом УНС стала 1938 року. Залишила в смутку синів Івана Миколу, Степана, дочок Марію, Юлію і Ненсі, 16 внуків, 34 правнуків і 7-ох праправнуків. Похорон відбувся 2-го грудня 1982 року на цвинтарі св. Ядвіги в Дітройті, Миш.

Вічна Їй Пам'ять!
Стелла Федик, секр.

СОФІЯ ТИМКІВ, член УНС відд. 168-го ім. св. Василія в Перт Амбою, Н.Дж., померла 23-го грудня 1982 року на 91-му році життя. Нар. 15-го грудня 1888 року в Україні. Членом УНС стала 1926 року. Залишила в смутку дочку марію Бурдзяк. Похорон відбувся 28-го грудня 1982 року на Українськім цвинтарі в Вудбриджі, Н.Дж.

Вічна Їй пам'ять!
Іван Бабин, секр.

ДАНИЛО БОДАК, член УНС Відд. 266-го ім. Івана Франка в Амстердамі, Н.Й., помер 25-го грудня 1982 року на 89-му році життя. Нар. в 1893 році в селі Скварява, Золочів, Україна. Членом УНС став 1923 року. Залишив у смутку дві дочки Ірену Юркевич і Софію Ґомулу, шість внуків і 8 правнуків, як також ближчу і дальшу родину. Похорон відбувся 27-го грудня 1982 року на цвинтарі св. Миколая в Амстердамі, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!
Володимир Варшона, секр.

ПАВЛО ПІДЛІСНИЙ, член УНС Відд. 301-го ім. Д. Вітовського в Чикаго-Аддисон, Ілл., помер 28-го грудня 1982 року на 90-му році життя. Нар. 1892 року в Україні. Членом УНС став в 1915 році. Залишив у смутку дочку Анну Кристаль. Похорон відбувся 30-го грудня 1982 року на цвинтарі „Елмвуд Парк" в Ривер Ґров, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!
П.Врублівський, секр.

РОЗА А.КОЛОДІЙ, член УНС Відд. 112-го ім. Св. Марії в Пармі, Огайо, померла 28-го грудня 1982 року на 55-му році життя. Нар. 24-го жовтня 1927 року в Лейквуді, Огайо. Членом УНС стала 1966 року. Залишила в смутку мужа Івана. Похорон відбувся 31-го грудня 1982 року на цвинтарі свв. Петра і Павла в Пармі, Огайо.

Вічна Їй Пам'ять!
Марія Капраль, секр.

ІРЕНА ЗАХАРКІВ, член УНС Відд. 367-го Т-ва „Запорозька Січ" в Рочестері, Н.Й., померла 30-го грудня 1982 року на 61-му році життя. Нар. 18-го січня 1922 року в селі Заватків, повіт Калуш, Зах. Україна. Членом УНС стала 1951 року. Залишила в смутку мужа Олексу, сина Богдана, трьох внуків, одного правнука і вуйка. Похорон відбувся 3-го січня 1983 р. на цвинтарі Св. Гробу в Рочестері, Н.Й.

Вічна Їй Пам'ять!
Василь Попович, секр.

Український Народний Союз
проголошує

ПРИДІЛ СТИПЕНДІЙ

потребуючим студентам на академічний рік 1982-83

Стипендії будуть признані Стипендійною Комісією УНСоюзу студентам визнаних університетів і коледжів, які **Є ЧЛЕНАМИ УНСОЮЗУ ЩОНАЙМЕНШЕ ДВА РОКИ**, на основі:

1. Фінансової потреби;
2. Студійних досягнень (оцінок);
3. Активности в українському громадському, а зокрема студентському житті.

Подання про стипендії, на формулярах, що їх можна набути в Головній Канцелярії УНСоюзу, слід вносити **до 31-го березня 1982 р.**, на адресу:

Ukrainian National Association, Inc.
30 Montgomery St. • Jersey City, N.J. 07302

УВАГА! ПОДАННЯ НА СТИПЕНДІЇ, ЯКІ НЕ МАТИМУТЬ ВИМАГАНИХ ПРИЛОГ, КОМІСІЯ НЕ БУДЕ РОЗГЛЯДАТИ.

Наклад

АЛЬМАНАХА Українського Народного Союзу на 1983 рік

вичерпується

Спішіть зі замовленням!
Ціна $8.00 з пересилкою.
Мешканців Ню Джерзі зобов'язує 6% стейтового податку.
Замовляти:
"SVOBODA"
30 Montgomery Street • Jersey City, N.J. 07302

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 20-го ЛЮТОГО 1983 р.

Парма, Огайо. Місячні збори Т-ва ім. І. Франка 334-ий Відд., о год. 12:30 по пол. в домі фін. секр. при 3324 Торрінґтон вул. в Пармі. Управа на 1983 р.: М. Задерецький, предс., Б. Задорецький, заст. предс. і рек. секр., С. Бохонок, фін. секр., М. Бохонок, заст. фін. секр., К. Комісія: П. Бохонок, гол., Люіс Лєнарт і М. Лєнарт — члени. — Б. Задорецький, рек. секр.

СУБОТА, 26-го ЛЮТОГО 1983 р.

Гемпстед, Н. Й. Річні збори Т-ва Запор. Січ 327-ий Відд., о год. 7-ій веч. в приміщенні Парафіяльного Центру св. Володимира при Uniondale Ave., Uniondale, Long Island, N.Y. — В. Шпачинський, гол., З. Зарицька, секр., Ю. Штогрин, гол. К. Комісії.

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу Округи Лігай Веллі, Па.

повідомляє, що

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ОКРУГИ

відбудуться

у неділю, 6-го березня 1983 р., о год. 2-ій по пол.
в залі American Ukrainian Citizen Club
Main — East Street, WEST EASTON, Pa.

з слідуючим порядком нарад:

1. Відкриття
2. Вибір президії
3. Відчитання протоколу з останніх Річних Зборів
4. Звіти уступаючої Управи і Контрольної Комісії
5. Дискусія над звітами
6. Уділення абсолюторії Управі
7. Вибір Окружної Управи і Контрольної Комісії
8. Доповідь головного предсідника д-ра ІВАНА ФЛИСА
9. Схвалення пляну праці на 1983 рік
10. Внески і запити
11. Закриття зборів

До участи в зборах є запрошені і зобов'язані члени Окружної Управи та конвенційні делеґати наступних Відділів:

44, 46, 47, 48, 124, 137, 143, 147, 151, 288, 318, 369 і 438

У Зборах візьмуть участь:

д-р Іван Флис, головний предсідник УНС
Анна Гарас, головна радна УНС

По нарадах буде ПЕРЕКУСКА

З ОКРУЖНУ УПРАВУ:

Михайло Колодруб *почесний голова*	**Анна Пипюк** *почесна голова*
Анна Гарас *голова*	**Дмитро Мушастий** *касир*
Стефан Муха *секретар укр. мови*	**Анна Строт** *секретарка анг. мови*

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу Округи Балтімор, Вашінґтон і Річмонд, Ва.

повідомляє, що

в неділю, 27-го лютого 1983 р., о год. 2-ій по пол. в приміщенні дому „Самопомочі"
при 239 Савт Бродвей у БАЛТИМОРІ, Мд.

відбудуться

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ОКРУГИ

До участи в зборах запрошується всіх відділових урядовців і конвенційних делеґатів Відділів з таких місцевостей:

Річмонд — 34, Вашінґтон — 15, Балтимор — 148, 320 і 337, Куртіс Бей — 55, 81 і 290, Берлін — 260.

НА ПОРЯДКУ НАРАД:

1. Відкриття
2. Вибір Президії
3. Прийняття протоколу попередніх зборів
4. Звіти уступаючої Управи Окружного Комітету
5. Дискусія над звітами
6. Уділення абсолюторії Управі
7. Вибір Окружної Управи і Контрольної Комісії
8. Устійнення та схвалення пляну праці на 1983 рік
9. Доповідь головного організатора СТЕПАНА ГАВРИША
10. Різні справи
11. Закриття зборів

У Зборах візьмуть участь:

Степан Гавриш, головний організатор УНС
Євген Іванців, головний радний УНС

ЗА ОКРУЖНУ УПРАВУ:

Богдан Ясінський *голова* — **Остап Зинюк** *секретар*
Іван Малко, *касир*

СПЕЦІЯЛЬНА НАГОДА ДЛЯ ЧЛЕНІВ УНСОЮЗУ:

ПОДВОЇТЬ СВОЄ ЖИТТЬОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗ ЛІКАРСЬКИХ ОГЛЯДИН!

ХТО МОЖЕ ПОДВОЇТИ СВОЄ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ?

Всі теперішні члени УНСоюзу у віці 0 до 65 років.

ЯКИЙ ПЛЯН ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МОЖНА ВИБРАТИ?

У віці 0 до 60 років можна вибрати один із плянів життьового або вивінувального забезпечення.

У віці 61 до 65 років тільки грамоти на ціле життя кляси W.

ЯКІ ВКЛАДКИ ТРЕБА БУДЕ ПЛАТИТИ?

Висота вкладок за ці нові грамоти буде відповідна до вибраної кляси та теперішнього віку члена.

НА ЯКУ СУМУ МОЖНА НАБУТИ ГРАМОТУ?

На суму рівну теперішньому забезпеченню члена в УНСоюзі, або меншу. Мінімальна сума, що її можна набути, це $1,000.

ЧИ ТРЕБА ПРОХОДИТИ ЛІКАРСЬКІ ОГЛЯДИНИ?

Аплікації приймає Головна Канцелярія УНСоюзу без лікарських оглядин. Тільки у випадку ствердження недомагань чи недуги вона може зажадати доповнення аплікації висліду лікарських оглядин.

УВАГА! ЦЮ АКЦІЮ ПРОДОВЖЕНО до 31-го БЕРЕЗНЯ 1983 р.

З цієї нагоди можуть скористати члени, які досі цього не зробили.

В справі цього забезпечення просимо звертатися до секретарів Відділів УНСоюзу. Коли бажаєте одержати аплікації та додаткові інформації про це забезпечення з Головної Канцелярії УНСоюзу, перешліть свою адресу (по-англійськи) до

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION
P.O. Box 17a ■ Jersey City, N.J. 07303

(Ім'я та прізвище)

(Число дому та вулиця)

(Місцевість, стейт чи провінція, поштовий код)

КОЛИ ПОДОРОЖУЄТЕ:

- АВТОМ власним або чужим
- АВТОБУСОМ
- ПОЇЗДОМ
- ЛІТАКОМ
- чи КОРАБЛЕМ

всюди і завжди хоронить Вас

акцидентова грамота УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ!

До
ВШ Членів УНС - Передплатників „Свободи"

Грудень, 1982

Вельмишановні Члени - Передплатники!

Делеґати 30-ої Конвенції УНСоюзу схвалили підвищити ціну передплати „Свободи" для членів УНСоюзу із $7.80 на $15.00 річно, беручи під увагу значно збільшені видатки Видавництва на поштові оплати, газетний папір та інші кошти.

Схвалена 30-ою Конвенцією підвишка передплати входить в силу від 1-го січня 1983 року, або від чергової дати платности квартальних, піврічних чи річних вкладок. Значить, Ваші вкладки, які включають передплату „Свободи", платні від 1-го січня 1983 року, або від чергової дати платности на квартальних, піврічних чи річних ставках після 1-го січня 1983 року, будуть збільшені на $7.20 у річному відношенні; $3.60 піврічно, $1.80 квартально та 60 центів місячно.

Така сама підвишка передплати "Свободи" зобов'язує і всіх тих членів УНС, які платять цю передплату окремо від своїх вкладок, висилаючи їх прямо до адміністрації „Свободи".

Нові ціни передплати для членів:
$15.00 річно, $7.50 піврічно, $3.75 квартально, $1.25 місячно.

ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ УНС
